

II International Conference on
Education, Technology and Innovation

ICETI 2022

BOOK OF ABSTRACTS

December 15th, 2022

TBILISI
2023

15 დეკემბერი, 2022
თბილისი, საქართველო

15 December, 2022
Tbilisi, Georgia

ICETI 2022

II საერთაშორისო კონფერენცია
„განათლება, ტექნოლოგიები და ინოვაცია“

II International Conference on
Education, Technology and Innovation

აბსტრაქტების კრებული BOOK OF ABSTRACTS

გამომცემლობა „უნივერსალი“
Publishing House “UNIVERSAL”

თბილისი/Tbilisi
2023

კონფერენციის ორგანიზატორები/Conference Organization:

ევროპის უნივერსიტეტი/European University

ქუთაისის უნივერსიტეტი/Kutaisi University

ტექნიკური რედაქტორი: გვანცა ჯიჩოშვილი/Gvantsa Jichoshvili

დიზაინი/Design: გიორგი კრატაშვილი/Giorgi Kratsashvili

© ევროპის უნივერსიტეტი/European University, 2023

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“,

Publishing House “**UNIVERSAL**”, 2023

თბილისი, 0186, ა. პოლიტკოვსკაიას №4, ☎: 5(99) 17 22 30; 5(99) 33 52 02
4, A. Politkovskaia st., 0186, Tbilisi, Georgia

E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

ISBN 978-9941-33-579-2

Contents

რექტორის მიმართვა	5
RECTOR'S SPEECH	6
სამეცნიერო კომიტეტი/Scientific Committee	7
საორგანიზაციო კომიტეტი/Organizing Committee.....	7
კონფერენციის პროგრამა	8
ანასტასია ეკონომუ	11
Anastasia Economou	12
დარენ მუნდი.....	13
Darren Mundy	14
ნიკოლოზ ფარჯანაძე	15
Nikoloz Parjanadze	16
მაია კონიაშვილი	17
Maia Koniashvili	18
გიორგი მესხი	19
George Meskhi	20
მანანა ბაქრაძე.....	21
Manana Bakradze.....	22
თამთა შერმაზანაშვილი	23
Tamta Shermazanashvili	24
ნინო გვარამაძე.....	25
Nino Gvaramadze.....	26
ნანა ნიკოლაშვილი	27
Nana Nikolashvili.....	28
ელიზა ბაგალიშვილი	29
Eliza Bagalishvili.....	30
თათია დოლიძე	31
Tatia Dolidze.....	32
ლორან სერვონი	33
ჟიულიენ ბრასერი.....	33
Laurent Cervoni.....	34
Julien Brasseur	34
ნინა ბიტსკინაშვილი.....	35
Nina Bitskinashvili	36
ფრედ კასირი.....	37

Fred Kasirye	38
ქანეტა კილასონია.....	39
Zhaneta Kilasonia	40
ეკატერინე თოფურია	41
Ekaterine Topuria	42
ლელა აბდუშელიშვილი.....	43
Lela Abdushelishvili	44
ნინო წულაია	45
Nino Tsulaia	46
მარიამ თვარაძე	47
მარიამ თვარაძე	48
ციცინო ძოწენიძე	49
ზურაბ მუშკუდიანი	49
Tsitsino Dzotsenidze.....	50
Zurab Mushkudiani	50
სიმონ (ამირან) თავართქილაძე	51
Simon (Amiran) Tavartkiladze	52
მაია მანჭკავა	53
Maia Mantskava	54
ნატალია სტაროსტინა.....	55
Natalia Starostina	56
გვანცა ღვინჯილია	57
Gvantsa Ghvinjilia.....	58
გიორგი აბაშიძე.....	59
Giorgi Abashidze.....	60
ქრისტინე ჭოხონელიძე	61
Kristine Tchokhonelidze	62
მარინე ხუბუა	63
მაია ალაია	63
Marine Khubua.....	64
Maia Aghaia.....	64
მერაბ ვანიშვილი.....	65
Merab Vanishvili.....	66

რექტორის მიმართვა

ძვირფასო სტუმრებო,

მოხარული ვარ, რომ თქვენთან ერთად ვარ განათლების, ტექნოლოგიებისა და ინოვაციის მეორე საერთაშორისო კონფერენციაზე. მსურს თბილად მივსალამო ჩვენს საპატიო სტუმრებს, მთავარ მომხსენებლებს, წამყვანებსა და მონაწილეებს და მადლობა გადავუხადო მათ მხარდაჭერისა და ძალისხმევითვის.

განათლება და კვლევა ის ორი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა, რომლებსაც ევროპის უნივერსიტეტი აქტიურად ავითარებს. თანამედროვე ცოდნაზე დაფუძნებულ საზოგადოებაში განათლების როლი უდაოდ დიდია. თანამედროვე წამყვანი სახელმწიფოების უმრავლესობამ სახელმწიფოებრიობის აგება მოახერხა განათლების ეფექტური სისტემების ჩამოყალიბების გზით. დღეს საქართველო თანამედროვე დემოკრატიული სახელმწიფოს აშენების გზაზეა და ქართული უნივერსიტეტების მიერ სახელმწიფოს სათანადო მხარდაჭერა ძალზედ მნიშვნელოვანია. ეს კონკრეტული ამოცანა პირდაპირ პროპორციულია ჩვენი უნივერსიტეტის ხედვასა და მისიასთან. ჩვენ ყველაფერს ვაკეთებთ, რომ მხარი დავუჭიროთ სტუდენტებსა და აკადემიურ პერსონალს მათს აკადემიურ ინიციატივებში.

უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სასწავლო გარემო მნიშვნელოვან ცვლილებებს განიცდის: ტექნოლოგია ხდება ყველა გაკვეთილის განუყოფელი ნაწილი. მასწავლებლები აღმოჩნდნენ რთული ამოცანის წინაშე: ადაპტირდნენ ახალ ნორმებთან და შეიმუშავეს სხვადასხვა სასწავლო გამოცდილება მათი მოსწავლეებისთვის და სტუდენტებისთვის. ტექნოლოგიების გამოყენება და ეფექტურად დანერგილი სწავლების ინოვაციური მეთოდები მნიშვნელოვნად ხელს უწყობს მასწავლებლებს მოსწავლეებისთვის მნიშვნელოვანი სასწავლო გამოცდილების შექმნაში და ეფექტური სწავლების დანერგვაში.

მიუხედავად ზემოთქმულისა, უმაღლესი სასწავლებლები ჯერ კიდევ საჭიროებენ დისტანციური სწავლების პროცესის წარმართვის, ხარისხის მონიტორინგისა და სტუდენტების სწავლის შედეგების შეფასების ეფექტური მექანიზმების დახვეწას. მე მჯერა, რომ ეს კონფერენცია გახდება ერთგვარი პლატფორმა ადგილობრივი და საერთაშორისო მასწავლებლების, მკვლევრების, პროფესორების, ექსპერტებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის, სადაც ისინი შეძლებენ განიხილონ ძირითადი მოვლენები, სიახლეები და საუკეთესო პრაქტიკა განათლებისა და ტექნოლოგიების სფეროში და, ამრიგად, შეიტანონ საკუთარი წვლილი ონლაინ სწავლების, ხარისხის მონიტორინგისა და სტუდენტების შეფასების არსებული მექანიზმებისა და ინსტრუმენტების გაუმჯობესებაში.

არ ვიქნები ძალიან ამბიციური თუ ვიტყვი, რომ დღევანდელი კონფერენცია და მსგავსი ღონისძიებები ხელს შეუწყობენ აკადემიური სტანდარტების ამაღლებას საქართველოში და მომავალში გვექნება უფრო დიდი არეალი, რომ ჩვენი დადებითი გავლენა იყოს ბევრად უფრო ღირებული და მართებული.

მინდა კიდევ ერთხელ მივსალამო ჩვენს პატივცემულ სტუმრებს და ყველა მონაწილეს და გისურვოთ წარმატებები კონფერენციასა და პროფესიულ კარიერაში.

რექტორი, ნინო ტალიაშვილი

RECTOR'S SPEECH

Dear guests,

I am delighted to be with you for the second international conference on Education, Technology and Innovation. I would like to warmly welcome our special guests, keynote speakers, presenters and participants and thank them for their support and contribution.

Education and research, this is what we at the European University dedicate ourselves to. The role of education cannot be overestimated in the modern knowledge-based society. It is not a novelty if I say that majority of modern leading states managed to build their statehood when they succeeded in the formation of efficient systems of education. Today, Georgia is facing the same crucial moment when it is on its way of building a modern democratic state, and Georgian universities have to assume the responsibility to support the state in its efforts. This particular task is in line with our university vision and mission. We do our best to support students and academic staff in their academic initiatives.

The learning environment at higher education institutions is undergoing significant changes: technology has become an integral part of every classroom with educators facing a challenging task of adapting to next normal and designing different learning experiences for their students. Use of technologies and effectively implemented innovative teaching methods significantly helped teachers to design meaningful learning experiences for students and facilitate students' learning.

Nevertheless, higher education institutions are still facing the need of effective mechanisms for running distance learning process, monitoring quality and assessing students learning outcomes. I believe that this conference will provide a dedicated meeting ground for the local and international educators, researchers, professors, experts, and other stakeholders to address and discuss key developments, novelties and best practices in the field of education and technology and thus contribute to the enhancement and advancement of existing mechanism and tools for online teaching, quality monitoring and student assessment.

I will not be too ambitious to state that today's conference and similar events will contribute to raising academic standards in Georgia and in the future, we will have bigger geography so that our positive impact is much more valuable and valid.

I would like to once again welcome our distinguished guests and all the participants and wish you all success with the conference and your professional career.

Rector, Nino Taliashvili

სამეცნიერო კომიტეტი/Scientific Committee

ლელა აბდუშელიშვილი (შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი)/PhD Lela Abdushelishvili (International Black Sea University)

ნათია ჯოჯუა (ევროპის უნივერსიტეტი)/PhD Natia Jojua (European University)

თეონა გრიგოლაშვილი (ქუთაისის უნივერსიტეტი)/PhD Teona Grigolashvili (Kutaisi University)

მარიამ რამინაშვილი (ევროპის უნივერსიტეტი)/PhD Mariam Raminashvili (European University)

თათია დოლიძე (ევროპის უნივერსიტეტი)/PhD Tatia Dolidze (European University)

აზა იფშირაძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი)/PhD Aza Ipshiradze (Kutaisi University)

ბესიკ ტაბატაძე (ევროპის უნივერსიტეტი)/PhD Besik Tabatadze (European University)

მიხეილ გაგოშიძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი)/PhD Mikheil Gagoshidze (Kutaisi University)

მაია ბლიაძე (ევროპის უნივერსიტეტი)/PhD Maia Bliadze (European University)

საორგანიზაციო კომიტეტი/Organizing Committee

სოფიო ხუნდაძე (ევროპის უნივერსიტეტი)/PhD Sophio Khundadze (European University)

მარიამ ბარბაქაძე (ევროპის უნივერსიტეტი)/Mariam Barbakadze (European University)

გვანცა ჯიჩოშვილი (ევროპის უნივერსიტეტი)/Gvantsa Jichoshvili (European University)

09:30 – 10:00	ონლაინ რეგისტრაცია/Online Registration
10:00 – 10:20	<p>მისალმება/Welcome</p> <p>ევროპის უნივერსიტეტის რექტორი/Rector of the European University ნინო ტალიაშვილი/Nino Taliashvili</p> <p>ქუთაისის უნივერსიტეტის რექტორი/Rector of Kutaisi University გოჩა თუთბერიძე/Gocha Tutberidze</p> <p>განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის დირექტორის მოადგილე/Deputy Director of the National Center for Educational Quality Enhancement ლაშა მარგიშვილი/Lasha Margishvili</p>
10:20 – 11:00	<p>მთავარი მომხსენებელი/Keynote Speaker</p> <p>ანასტასია ეკონომუ (ერთობლივი კვლევითი ცენტრი, ევროკომისია) Anastasia Economou (Joint Research Centre, European Commission)</p>
11:00 – 12:20	სესია 1/Session 1
12:20 – 12:40	შესვენება/Break
12:40 – 13:20	<p>მთავარი მომხსენებელი/Keynote Speaker</p> <p>დარენ მუნდი (ჰალის უნივერსიტეტი, დიდი ბრიტანეთი) Darren Mundy (University of Hull, the United Kingdom)</p>
13:20 - 14:20	<p>ვორქშოპი/Workshop</p> <p>ნიკოლოზ ფარჯანაძე (შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო) Nikoloz Parjanadze (International Black Sea University, Georgia)</p>
14:20 – 14:40	შესვენება/Break
14:40 – 16:00	სესია 2/Session 2
16:00 – 16:10	<p>დახურვის ცერემონიალი/Closing ceremony</p> <p>ევროპის უნივერსიტეტის ვიცე-რექტორი ხარისხის განვითარების მიმართულებით/Vice-Rector for Quality Enhancement at the European University სოფიო ხუნდაძე/Sophio Khundadze</p>

თახი 1 Room 1	სამუშაო ენა - ქართული Working language – Georgian
მოდერატორი Moderator	გიორგი მესხი (სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო) Giorgi Meskhi (Samtskhe-Javakheti State University, Georgia)
11:00 - 11:20	სასწავლო პროცესში სწავლის სტრატეგიები და სწავლების ინოვაციური მეთოდები Learning strategies and innovative teaching methods in the educational process
11:20 - 11:40	პერიოდული პროცესები - სწავლების მეთოდები Periodic processes - methods of teaching
11:40 - 12:00	პროექტებით სწავლება - eTwinning-ი და წარმატებული პროექტები მოსწავლეთა მოტივაციის გაზრდის შესაძლებლობა Teaching with projects - eTwinning and successful projects are an opportunity to increase students' motivation
12:00 - 12:20	თანამედროვე სწავლება, მისი ფორმები და შინაარსი Modern teaching, its forms and content
თახი 2 Room 2	სამუშაო ენა - ქართული Working language – Georgian
მოდერატორი Moderator	თათია დოლიძე (ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო) Tatia Dolidze (European University, Georgia)
11:00 - 11:20	მოქალაქეობის მასწავლებლების/მომავალი მასწავლებლების მზაობა ტექნოლოგიების გამოყენებისთვის სასწავლო პროცესში Readiness of current/future teachers of citizenship education to use technology in the learning process
11:20 - 11:40	კომპლექსური დავალებების თეატრის მეთოდით შესრულება Using drama method in complex tasks
11:40 - 12:00	ონლაინ რესურსები ხარისხიანი სწავლებისთვის Online resources for quality education
12:00 - 12:20	იურიდიული კლინიკის როლი და მნიშვნელობა კონკურენტუნარიანი იურისტების მომზადებაში The role and importance of the legal clinic in training competitive lawyers
თახი 3 Room 3	სამუშაო ენა - ინგლისური Working language – English
მოდერატორი Moderator	ნინა ბიტსკინაშვილი (საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი, საქართველო) Nina Bitskinashvili (Georgian National University, Georgia)
11:00 - 11:20	-
11:20 - 11:40	ლოგიკისა და იმპერატიული პროგრამირების შერწყმის ღირებულება სწავლებაში The value of combining logic and imperative programming in teaching
11:40 - 12:00	სწავლა-სწავლების უნივერსალური დიზაინის ჩარჩო The Universal Design Learning Framework
12:00 - 12:20	სწავლა-სწავლება: ცვალებადი ტენდენციები, ახალი მოთხოვნები Teaching and learning: changing trends, new demands
თახი 4 Room 4	სამუშაო ენა - ინგლისური Working language - English
მოდერატორი Moderator	ლელა აბდუშელიშვილი (შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო) Lela Abdushelishvili (International Black Sea University, Georgia)
11:00 - 11:20	უმაღლესი განათლება და მდგრადი განვითარების მიზნები Higher education and the Sustainable Development Goals
11:20 - 11:40	ონლაინ ESL გაკვეთილები პანდემიის პირობებში Online ESL classes in times of pandemic
11:40 - 12:00	ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლების მეთოდოლოგიის გავლენა მოსწავლის ავტონომიის განვითარებაზე დისტანციურ განათლებაში The impact of task-based teaching methodology on developing learner autonomy across disciplines in distance education
12:00 - 12:20	ენის სწავლების კორპუსზე დაფუძნებული მიდგომები Corpus-based approaches to language teaching

სესია 2

Session 2

თაბი 1 Room 1	სამუშაო ენა - ქართული Working language – Georgian
მოდერატორი Moderator	ციცინო ძოწენიძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი, საქართველო) Tsitsino Dzotsenidze (Kutaisi University, Georgia)
14:20 - 14:40	სწავლა-სწავლების ინოვაციური მეთოდები და კვლევის შედეგების ანალიზი Innovative methods of teaching and learning: analysis of the study results
14:40 - 15:00	საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცეში რესურსების გამოყენების ეფექტიანობის ზრდის პრობლემები და პერსპექტივები Problems and prospects of increasing the efficiency of resource use in the educational space of Georgia
15:00 - 15:20	-
15:20 - 15:40	ციფრული ეკონომიკის განვითარების პერსპექტივები საქართველოში Digital economy development in Georgia
15:40 - 16:00	ტრადიციული სწავლება და დისტანციური სწავლება Traditional and distance education
თაბი 2 Room 2	სამუშაო ენა - ინგლისური Working language - English
მოდერატორი Moderator	გვანცა ღვინჯილია (ვ. სარაჯიშვილის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია, საქართველო) Gvantsa Ghvinjilia (V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, Georgia)
14:20 - 14:40	-
14:40 - 15:00	აქტიური სწავლა, LMS და სტუდენტების ჩართულობა, როგორც მრავალფეროვნების, თანასწორობისა და ინკლუზიის ხელშეწყობის ინსტრუმენტები Active Learning, LMS and student engagement as tools to promote diversity, equity and inclusion
15:00 - 15:20	მულტიმედია ქართული მუსიკა და ელექტრონული სწავლება Multimedia Georgian music and E-learning
15:20 - 15:40	ციფრული განათლება - განათლების სექტორის ციფრული ტრანსფორმაციის გამოწვევები საქართველოში Digital education - challenges of digital transformation of the educational sector in Georgia
თაბი 3 Room 3	სამუშაო ენა - ინგლისური Working language - English
მოდერატორი Moderator	ქრისტინე ჭოხონელიძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი, საქართველო) Kristine Tchokhanelidze (Kutaisi University, Georgia)
14:20 - 14:40	-
14:40 - 15:00	სწორად შერჩეული სტრატეგიები – ეფექტური გზა უცხო ენის დაუფლების უნარების გასაუმჯობესებლად Accurately tailored strategies – an effective way to improve L2 skills
15:00 - 15:20	საქართველოში მეცნიერებისა და ბიზნეს თანამშრომლობის აქტუალობის შესახებ On the relevance of science and business collaboration in Georgia
15:20 - 15:40	მოსახლეობის ფინანსური განათლების შეფასება საქართველოში Assessment of population's financial education in Georgia

SELFIEforTEACHERS: თვითრეფლექსიის ინსტრუმენტი მასწავლებელთა პროფესიული ზრდის მხარდასაჭერად

ანასტასია ეკონომუ

BSc, MBA, ერთობლივი კვლევითი ცენტრი, ევროკომისია, ბელგია, jrc-digcompedu@ec.europa.eu

ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენება სწავლებასა და სწავლაში ბოლო წლებში სულ უფრო და უფრო ხშირად გვხვდება განათლების სისტემებში. გარდა ამისა, COVID-19-ის დროს სკოლები მთელ ევროპაში გადავიდნენ ონლაინ და დისტანციურ სწავლებაზე ციფრული ტექნოლოგიების გამოყენებით. ამ ცვლილებამ გამოიწვია მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების და მათი ციფრული კომპეტენციის განვითარებისთვის პროგრამების შემუშავების საჭიროება (Di Pietro et al., 2020; OECD, 2021; Carretero Gomez et al., 2021). მხარდაჭერის აუცილებლობაზე ასევე მიუთითებს ევროკომისიის ერთობლივი კვლევითი ცენტრის მიერ შემუშავებული ტესტირების ინსტრუმენტის SELFIEforTEACHERS -ის გამოყენების გაზრდილი მაჩვენებელი, რომელიც მასწავლებლებების მიერ საკუთარი ციფრული კომპეტენციის თვითშეფასებას ემსახურება. ინსტრუმენტი SELFIEforTEACHERS პრეზენტაცია 2021 წლის ოქტომბერში, მასწავლებლის მსოფლიო დღეს, განხორციელდა; იგი ხელმისაწვდომია 20-ზე მეტ ენაზე.

SELFIEforTEACHERS მოიცავს თვითრეფლექსიის პროცესს და მიზნად ისახავს დაეხმაროს მასწავლებლებს გამოავლინონ თავიანთი ციფრული კომპეტენციის ძლიერი და სუსტი მხარეები. ის გამოიყენება SELFIE ინსტრუმენტთან ერთობლიობაში, რომელიც, თავის მხრივ, სკოლებში ტექნოლოგიების გამოყენების დაგეგმვის ერთგვარი ინსტრუმენტია. შემუშავებული მასწავლებელთა ციფრული კომპეტენციის ევროპული ჩარჩოს (DigCompEdu) საფუძველზე, SELFIEforTEACHERS მოიცავს 32 თვითრეფლექსიის პუნქტს მასწავლებელთა ციფრული კომპეტენციის შესახებ. შედეგები წარმოდგენილია ცოდნის ექვსდონიან შკალაზე. შედეგების საბოლოო ანგარიში უზრუნველყოფს პერსონალიზებულ უკუკავშირს მასწავლებლებისთვის ციფრული კომპეტენციის გაუმჯობესებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული კომპეტენცია, მასწავლებელი, თვითრეფლექსია.

SELFIEforTEACHERS: a self-reflection tool to support teachers' professional growth

Anastasia Economou

BSc, MBA, Joint Research Centre, European Commission, Belgium, jrc-digcompedu@ec.europa.eu

<http://www.michelioudakis.org/>

The use of digital technologies in teaching and learning has been increasingly introduced in education systems in recent years. Furthermore, during the COVID-19 health crisis, schools across Europe switched to online and remote learning using digital technologies. This shift led to a growing demand for educators' professional development programmes and support to further develop their digital competence (Di Pietro et al., 2020; OECD, 2021; Carretero Gomez et al., 2021). The need for support was also indicated by an increased use of a testing tool which had been developed by the European Commission's Joint Research Centre to help teachers self-assess their digital competence. To meet educators' growing need for guidance and support in using technologies in their practice, the Digital Education Action Plan 2021-2027 (European Commission, 2020) announced that the existing tool would be further developed with new features and supports added. The tool, SELFIEforTEACHERS, was launched in October 2021 on World Teachers Day and is available in over 20 languages.

SELFIEforTEACHERS involves a self-reflection process and aims to help teachers identify their strengths and gaps in their digital competence. It complements the SELFIE tool which supports whole school planning for technology use. Based on the European Framework for the Digital Competence of Educators (DigCompEdu), SELFIEforTEACHERS includes 32 self-reflection items on teachers' digital competence. Results are provided on a six-level proficiency scale. A report provides personalised feedback to guide teachers in reaching the next level in their digital competence.

SELFIEforTEACHERS is a learning process in itself; it describes what a digitally competent teacher is and which level a teacher can reach. It aims to enhance teachers' agency in their professional development and support them as designers of their professional learning, based on their needs and strengths. The tool makes it possible for teachers to start the process of professional learning on digital technologies, either for their own professional learning path or for a group to which they belong. The tool can also help teacher trainers and policy makers support teachers' professional development by providing a facilitating context for teachers to use the tool and by using the anonymised aggregated results generated by the tool to design training programmes and create resources.

Keywords: digital education, skills, teacher.

კრიტიკული ციფრული წიგნიერება: შემუშავება, მხარდაჭერა და მიწოდება

დარენ მუნდი

დოქტორი, ხელოვნების, კულტურისა და განათლების ფაკულტეტი, ჰალის უნივერსიტეტი, დიდი ბრიტანეთი, d.mundy@hull.ac.uk

კოვიდ პანდემიამდე და შემდგომ, ციფრული წიგნიერების განვითარება საკლასო ოთახში მნიშვნელოვანი იყო სხვადასხვა საგანმანათლებლო დონეზე მოსწავლის მომავალი კარიერისთვის. Detect პროექტი მიზნად ისახავს კრიტიკული ციფრული წიგნიერების შესწავლას სკოლის დონეზე და მთელი რიგი რესურსების შემუშავებას დაწყებითი და საშუალო სკოლების მასწავლებლების უკეთ მხარდასაჭერად, და ამ გზით კრიტიკული ციფრული წიგნიერების განვითარების ხელშეწყობას სხვადასხვა სასწავლო გარემოში. ლიტერატურის სისტემატური მიმოხილვა (მათ შორის, აკადემიური და სამთავრობო პოლიტიკის დოკუმენტების შეფასება 2005-2020 წლებში) განხორციელდა კრიტიკული ციფრული წიგნიერების საკითხზე ჩატარებული კვლევების შესწავლა. მოცემულმა ნაშრომმა გამოავლინა სისუსტეები არსებულ დებულებაში და საშუალება მოგვცა შემუშავებულიყო კრიტიკული ციფრული წიგნიერების ჩარჩო სასკოლო კონტექსტში (<https://www.detectproject.eu/wp-content/uploads/2021/09/DETECT-Report-1-The-CDL-Framework.pdf>).

ჩარჩო შედგება რვა ძირითადი ნაწილისა (მონაცემთა წიგნიერება; ტექნოლოგიების გამოყენება; ციფრული კონტენტის შექმნა; საინფორმაციო წიგნიერება; ციფრული კომუნიკაცია და თანამშრომლობა; ციფრული კეთილდღეობა და უსაფრთხოება; ციფრული მოქალაქეობა; და ციფრული სწავლება და სწავლება) და ქვენაწილების სერიებისგან. ჩარჩოს ვალიდურობა დადასტურდა სკოლის პარტნიორებთან ინტერვიუების მეშვეობით და პროექტში ჩართული აკადემიური პარტნიორების მიერ. ჩარჩოს შემუშავების შემდეგ შეიქმნა ორი რესურსი მასწავლებლების უკეთ მხარდასაჭერად. პირველი მათგანი არის „თვითორგანიზებული სასწავლო გარემო (SOLET)“, რომელიც შედგება ხუთი ძირითადი მოდულისა და ორი სემინარისაგან (<https://moodle-detect.uoclabs.uoc.es/>). ეს მოდულები იკვლევს კრიტიკულ ციფრულ წერა-კითხვას, ავითარებს მოსწავლეთა ცოდნას და უზრუნველყოფს მეთოდებს, რათა მოსწავლეებმა გაიზიარონ პრაქტიკული რესურსები თავიანთი მოსწავლეების კრიტიკული უნარების გასავითარებლად. მეორე რესურსი არის „ონლაინ ინსტრუმენტარიუმი“ (<https://www.detectproject.eu/online-toolkit/>), რომელიც უზრუნველყოფს პლატფორმას მასწავლებლებისთვის მასალების სხვა მასწავლებლებთან გასაზიარებლად. რესურსები შესაძლებლობას აძლევს დაწყებითი და საშუალო სკოლის მასწავლებლებს განავითარონ თავიანთი პრაქტიკა და უკეთ დაეხმარონ მოსწავლეებს ციფრულ საზოგადოებისთვის საჭირო უნარების განვითარებაში.

საკვანძო სიტყვები: კრიტიკული ციფრული წიგნიერება, თვითორგანიზებული სასწავლო გარემო, სწავლება.

Critical Digital Literacies: Framing, Supporting and Delivering

Darren Mundy

Doctor, Faculty of Arts, Cultures and Education, University of Hull, UK, d.mundy@hull.ac.uk

Pre- and post- the Covid pandemic the development of digital literacy in the classroom has been important to the future careers of learners at a variety of educational levels. The Detect Project aimed to explore critical digital literacies at school level and to provide a range of resources to better support educators in primary and secondary schools to support the development of critical digital literacies in the variety of learning environments they provide to their students. A systematic literature review (including the evaluation of academic and governmental policy papers between 2005-2020) was undertaken to understand the state-of-the-art in research focused around critical digital literacies. This analysis work identified weaknesses in existing provision and enabled the development of a framework for critical digital literacies in school contexts (<https://www.detectproject.eu/wp-content/uploads/2021/09/DETECT-Report-1-The-CDL-Framework.pdf>).

The framework consists of eight core dimensions (Data Literacies; Technology Use; Digital Content Creation; Information Literacies; Digital Communication and Collaboration; Digital Wellbeing and Safety; Digital Citizenship; and Digital Teaching and Learning) and a series of sub-dimensions. The framework was validated through interviews with school partners and engagement with the academic partners involved in the project. Following the development of the framework two resources were constructed to better support teachers. The first of these is a Self-Organised Learning Environment (SOLET), consisting of five core modules and two workshops (<https://moodle-detect.uoclabs.uoc.es/>). These modules explore critical digital literacies, developing the knowledge of the learners, and providing methods for learners to share practical resources to develop the critical skills of their learners. The second of the resources is an Online Toolkit (<https://www.detectproject.eu/online-toolkit/>), which provides a platform for educators to share materials with other educators. The resources offer opportunities for primary and secondary school teachers to develop their practice and better support students to learn the skills needed to thrive in the digital society.

Keywords: critical digital literacies, self-organised learning environment, teaching.

ვებ 3.0-ის ფილოსოფიის თეორიული ბაზისის გააზრება თანამედროვე სწავლება-სწავლის კონტექსტში

ნიკოლოზ ფარჯანაძე

პროფესორი, განათლების, ჰუმანიტარული და სოციალური მეცნიერებების სკოლა, შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო, nparjanadze@ibsu.edu.ge

მომხსენების მიზანია, აკადემიურ კონტექსტში მოკლედ განიხილოს თანამედროვე საზოგადოებისა და ტექნოლოგიის განვითარების ეტაპები და როგორ აისახება ეს ცვლილებები განათლების კონტექსტში. კაცობრიობის განვითარება განსაკუთრებით ინტენსიურია ინდუსტრიული რევოლუციის შემდეგ და მეცნიერები დღეს საუბრობენ ახალ რევოლუციაზე, განვითარების ახალ ეტაპზე, რომელსაც პირობითად ინდუსტრია 4.0-ს უწოდებენ. შესაბამისად, მომხსენების სპეციფიურ მიზანს წარმოადგენს, განიმარტოს ინდუსტრია 4.0-ს ცნება და მისი გავლენა საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა ასპექტზე - განათლება, პოლიტიკა, ეკონომიკა, კულტურა და ა.შ. ბუნებრივია, თანამედროვე ტექნოლოგიური წინსვლა გულისხმობს ონლაინ კომუნიკაციის, ელექტრონული პლატფორმებისა და რესურსების განვითარებას, რაც ინტენსიურად გამოიყენება განათლების კონტექსტში. შესაბამისად, განათლების პოლიტიკის შემქმნელებისა და პოლიტიკის პრაქტიკაში დამნერგავი განათლების სპეციალისტების წინაშე დგას ახალი ამოცანა - ვებ 3.0-ის გააზრების აუცილებლობა. ვებ 3.0 წარმოადგენს საკომუნიკაციო პლატფორმების და კომუნიკაციის კონტექსტის თანამედროვე სახეობას, რომელიც განსხვავებული პერსპექტივით განიხილავს ინტელექტუალურ საკუთრებას და ცოდნის გენერირების პროცესს. შესაბამისად, მოცემული მომხსენება არის მცდელობა, ქართულ საგანმანათლებლო კონტექსტში გახსნას დისკუსია განათლების ფილოსოფიაზე, ახალი ცოდნის გენერირების და მისი გამოყენების სპეციფიკაზე. ასევე მნიშვნელოვანია სწავლება-სწავლის პროცესში ტექნოლოგიების ინტეგრირების მნიშვნელოვანი საკითხის ხელახალი გააზრება და საკომუნიკაციო პლატფორმების გამოყენების მეთოდოლოგიის გადააზრება თუ ახლებური მიდგომების შემუშავება.

საკვანძო სიტყვები: განათლების ფილოსოფია, ტექნოლოგიური განვითარება, ინდუსტრია 4.0, ვებ 3.0

Theorizing Web 3.0 philosophy for today's teaching and learning community

Nikoloz Parjanadze

*Professor, School of Education, Humanities and Social Sciences, International Black Sea University, Georgia,
nparjanadze@ibsu.edu.ge*

The keynote speech aims to provide a brief overview of the development of modern society and the stages of technology and how these changes are reflected in the Georgian context. The development of mankind has been particularly intense since the Industrial Revolution and scholars today discuss a new type of revolution, i.e. a new stage in the development, which has been referred to as Industry 4.0. Accordingly, a specific objective of the keynote is to define the concept of Industry 4.0 and analyse its impact over various aspects of societal life – education, politics, economics, culture, etc. Logically, the development of modern technologies presupposes the advancement of online communication, electronic platforms and resources which are intensely used in education. Accordingly, education policy-makers and educators implementing educational policies in practice have a new task to achieve – realise properly the concept of Web 3.0. Web 3.0 is a current version of communication platforms and communication context, which discusses intellectual property and the process of knowledge generation in a new light. Thus, the keynote speech attempts to open a discussion in the Georgian context about education philosophy, generation of new knowledge and the specificity how this knowledge is employed. Besides, it is essential to revisit the issues of integrating technologies in the process of teaching and learning, methodology of using communication platforms or developing new approaches.

Keywords: education philosophy, technological development, Industry 4.0, Web 3.0.

სასწავლო პროცესში სწავლის სტრატეგიები და სწავლების ინოვაციური მეთოდები

მაია კონიაშვილი

დოქტორანტი, საინჟინრო ეკონომიკის, მედია ტექნოლოგიებისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საქართველო, koniashvilimaia1@gmail.com

„მხოლოდ ის ადამიანი განათლებული, რომელმაც „ისწავლა თუ როგორ უნდა ისწავლოს“.
კარლ როჯერსი

კვლევის მიზანია პასუხი გაეცეს შემდეგ კითხვებს:

1) რა მნიშვნელობა აქვს სწავლის სტრატეგიებს სწავლის პროცესში? 2) რატომ არის აუცილებელი სწავლების ინოვაციური მეთოდების გამოყენება? 3) რა უწყობს ხელს სასწავლო პროცესში თითოეული მოსწავლის ჩართვას? 4) როგორ და რა უნდა გაკეთდეს, რომ მოსწავლემ პასუხისმგებლობა აიღოს საკუთარ სწავლებაზე?

კვლევის მეთოდოლოგია და მეთოდები:

კვლევები ადასტურებს, რომ როდესაც ადამიანი აქტიური და ქმედითია, ყველაზე უკეთ მაშინ სწავლობს. მოსწავლე სწავლობს წიგნებით, ინტერნეტით, დაკვირვებით, აუდიო და ვიდეო მასალით, ტესტით, დავალებით. ამიტომაც აუცილებელია სასურველი სასწავლო მიზნების მისაღწევად მოსწავლელმა გამოიყენოს სხვადასხვა სტრატეგია, მიდგომა, მეთოდი; მოძებნოს ახალი გზები და საშუალებები.

სწავლის სტრატეგია გულისხმობს სწავლის დროს შემეცნებითი პროცესების მიზანმიმართულ გამოყენებას და, ამავე დროს, ის აიოლებს ინფორმაციის მიღებას, შემდგომ გადამუშავებას და დამახსოვრებას, გონებაში შენახვას. სწავლის ეფექტურ სტრატეგიადად მიჩნეულია, მაგალითად, ინფორმაციის მოძიება, დამუშავება და შეჯამება-დასკვნის გამოტანა, საკუთარი სწავლის პროცესის მონიტორინგი, ჩანაწერების გაკეთება, სამუშაოს განაწილება. სწავლების ეს სტრატეგიები მოსწავლეს უვითარებს ანალიტიკურ, კრიტიკულ და შემოქმედებით აზროვნებას.

სწავლა-სწავლების დროს მოსწავლელები უამრავ სტრატეგიას იყენებენ. ესენია: სოციალური, მეტაკოგნიტური, კოგნიტური, ემოციურ-მოტივაციური, რესურსებზე დაფუძნებული.

სწავლების ინოვაციური მეთოდები მიზნად ისახავს სწავლების ახალი სტრატეგიების გამოყენებას.

კვლევაზე დაფუძნებული სწავლება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სტრატეგიაა სწავლა-სწავლების პროცესში. სწორედ ეს მიდგომა იძლევა შესაძლებლობას ისწავლო აღმოჩენით, ძიებითა და კვლევით.

მოსწავლელის, ლექტორის მხოლოდ აორგანიზებს და არეგულირებს სასწავლო პროცესს. მოსწავლეს, სტუდენტებს ამ დროს უწევთ დასახული ამოცანების ერთობლივი გადაწყვეტა, კომპრომისებზე წასვლა, კომუნიკაცია ერთმანეთთან, თანმხვედრი პოზიციების მიღება, ისეთი ინტერაქტიური მეთოდები, როგორებიცაა: დისკუსია, მრგვალი მაგიდა, დებატები, როლური თამაშები, გონებრივი იერიში.

შედეგები: პროექტზე დაფუძნებული სწავლება მოსწავლეს სტუდენტებს აძლევს საშუალებას გადაჭრან რეალურ სამყაროში არსებული საკითხები და უფრო ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მოიძიონ ახალი გადაწყვეტილებები.

დასკვნა: თანამედროვე სკოლებსა და უნივერსიტეტებში დღეს გათვალისწინებულია მოსწავლეთა, სტუდენტთა შესაძლებლობები, ინტერესები და საგანმანათლებლო საჭიროებები. მიუხედავად სწავლების განსხვავებული სტრატეგიებისა და მეთოდებისა, მიზანი მაინც ერთია - მოსწავლე, სტუდენტი ჩამოყალიბდეს დამოუკიდებელ მოქალაქედ და თავისუფალ პიროვნებად.

საკვანძო სიტყვები: კვლევა, სტრატეგია, ინტერაქტიური, პროექტი.

Learning strategies and innovative teaching methods in the educational process

Maia Koniashvili

*Doctoral Student, Faculty of Engineering Economics, Media Technologies and Social Sciences,
Georgian Technical University, Georgia, koniashvilimaia1@gmail.com*

"The only person who is educated is the one who has learned how to learn."

Carl Rogers

The aim of the given study is to answer following questions:

- 1) What are learning strategies for?
- 2) Why are innovative teaching methods necessary?
- 3) What promotes engagement of each student in the educational process?
- 4) What needs to be done for students to take responsibility for their own learning? How?

Research methods:

Studies show that people learn better when they are active and engaged. A student studies with books, the Internet, observation, audio and video materials, tests, assignments. That is why it is necessary for teachers to use different strategies, approaches, and methods to achieve the desired educational goals and find new ways and means.

A learning strategy involves the purposeful use of cognitive processes during learning and, at the same time, it facilitates information acquisition, further processing and memorization. Effective learning strategies are, for example, finding information, processing and drawing conclusions, monitoring one's own learning process, taking notes, proper distribution of work. These teaching strategies develop student's analytical, critical, and creative thinking skills.

Teachers use many strategies during teaching and learning process. These are: social, metacognitive, cognitive, emotional-motivational, resource-based strategies.

Innovative teaching methods aim to use new teaching strategies.

Research-based teaching is one of the important strategies in the teaching-learning process. It is this approach that allows for learning through discovery, exploration, and research.

Teacher only organizes and regulates the learning process. In this case, students have to jointly solve set tasks, make compromises, communicate with each other, find common positions, use such interactive methods as: discussion, round table, debate, role-playing, brainstorming.

Results: Project-based teaching allows students to solve real life issues and to search for new solutions during a long period of time.

Conclusion: In modern schools and universities, the abilities, interests and educational needs of students are considered. Despite the different strategies and methods of teaching, the goal is still the same – to promote formation of students into independent citizens and free persons.

Keywords: research, strategy, interaction, project.

პერიოდული პროცესები - სწავლების მეთოდები

გიორგი მესხი

პროფესორი, ინჟინერიის, აგრარულ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტი,
სამცხე-ჯავახეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო, george.meskhia@yahoo.com

სამყაროს ფიზიკური აღწერის ფუნდამენტური ცნებებია: სივრცე, დრო, მოძრაობა და მატერია. მატერია არ არსებობს მოძრაობის გარეშე, იგი მატერიის ძირითადი თვისებაა. სამყაროში მოძრაობის გავრცელებული ფორმაა - პერიოდული მოძრაობა.

ნაშრომში წარმოდგენილია პერიოდული პროცესების სხვადასხვა ასპექტი და მისი მიზანია მათი კანონზომიერებების თანამედროვე ხედვა.

პერიოდული პროცესები, როგორც მაკრო, ისე მიკროსამყაროს არსებობის ფორმაა. ციური სხეულები პერიოდულად მოძრაობენ საკუთარი ღერძის გარშემო. პლანეტები პერიოდულად მოძრაობენ ვარსკვლავების გარშემო, ხოლო ვარსკვლავები - გალაქტიკის ცენტრის გარშემო. ატომში ელექტრონების ბირთვის გარშემო მოძრაობა, კლასიკური წარმოდგენით, პერიოდულია და, კვანტური თეორიის თანახმად, ელექტრონები ატომში ქმნიან მდგარ ტალღას, რომლის პულსაციაც პერიოდულია. პერიოდული ბუნებისაა მოლეკულების ურთიერთქმედება და მოლეკულებში ბრუნვითი და რხევითი დონეების არსებობა, ელექტრომაგნიტური ტალღები, მზის აქტივობის ციკლები, დედამიწის მაგნიტური ველის პოლუსების მოძრაობა. პერიოდული, რხევითი მოძრაობები აღიწერებიან მარტივი, სინუსოიდა-კოსინუსოიდალური განტოლებით.

დედამიწის პერიოდული მოძრაობა მზისა და საკუთარი ღერძის გარშემო იწვევს დედამიწაზე სხვადასხვა ფიზიკური პარამეტრების პერიოდულ ცვლილებას. ასეთი პერიოდული მოძრაობა უდაოდ გავლენას ახდენს ბიოლოგიური სამყაროს არსებობასა და განვითარებაზე. ბიოსამყაროს ხანგრძლივი ევოლუციის განმავლობაში გადარჩნენ ისეთი სახეობის ცოცხალი ორგანიზმები, რომლებშიც მიმდინარე პროცესთა უმეტესობას პერიოდულობა ახასიათებს. თვალსაჩინოა მცენარეების ფიზიოლოგიური წლიური პერიოდულობა და ფრინველთა პოპულაციების პერიოდული მიმოფრენა, რაც ემთხვევა დედამიწის მზის გარშემო ბრუნვის პერიოდს. ძილი და ღვიძილი ორგანიზმის პერიოდული ფიზიოლოგიური მდგომარეობაა, რომელიც ემთხვევა დედამიწის ღერძის გარშემო ბრუნვის პერიოდულობას.

პერიოდული პროცესები საზოგადოდ, დამახასიათებელია ცოცხალი ორგანიზმების ყველა დონისათვის - ბიომოლეკულებით დაწყებული, მთლიანი ორგანიზმითა და ბიოსამყაროთი დამთავრებული. პერიოდულობას ეფუძნება აგრეთვე დარვინის ევოლუციური მოძღვრება - ბიოლოგიური პოპულაციების მემკვიდრეობითი ნიშან-თვისებების ცვალებადობა მომდევნო თაობებში. კაცობრიობის არსებობის ისტორიაში საზოგადოებრივ ურთიერთობებში მხარეთა შორის დაპირისპირება გარკვეული პერიოდულობით ხასიათდება. თვით ადამიანის, აგრეთვე ცხოველების სასიცოცხლო ორგანოებისა და ფიზიოლოგიურ სისტემათა ფუნქციონირებას პერიოდული მოძრაობა უდევს საფუძვლად. პერიოდული ხასიათისაა გულის, ფილტვების, არტერიული წნევის პულსაცია და სასიცოცხლო ორგანოების ფუნქციონირებისას დახარჯული ენერჯის შევსების პროცესიც. თუ ამ პროცესების მახასიათებელი პარამეტრების ცვლილება გადააჭარბებს „ნორმის“ ფარგლებს, მაშინ შესაძლებელია ორგანიზმში სხვადასხვა სახის პათოლოგიური დარღვევა განვითარდეს.

ასე რომ, პერიოდულია და ციკლური მთელი მიკრო და მაკრო სამყარო!

თანამედროვე ეტაპზე აქტუალურია პერიოდული პროცესების აღწერისათვის უფრო მეტად შესატყვისი მათემატიკური მოდელების შექმნა. საინტერესოა აგრეთვე საზოგადოების არსებობის ევოლუციურ, ადრეულ სპირალში პერიოდულობის კანონზომიერებათა კვლევა. მნიშვნელოვანია ცალკეული ინდივიდისა და კონკრეტულ ადამიანთა ურთიერთობების პერიოდულობის შესწავლა და სათანადო პროგნოზირება.

საკვანძო სიტყვები: პერიოდული, ციკლური, რხევა, ტალღა.

Periodic processes - methods of teaching

George Meskhi

Professor, Faculty of Engineering, Agrarian and Natural Sciences, Samtskhe-Javakheti State University, Georgia, george.meskhi@yahoo.com

The fundamental concepts of physical description of the universe are the following: space, time, motion and matter. Motion is the basic feature of matter. One of the common features of movement in the universe is periodic movement.

The text presents various aspects of the periodic processes. The aim of the article is to provide modern view about regularities of the periodic processes.

Periodic processes are the form of existence of macro and micro universes. The celestial bodies move periodically around their own axis. The planets move periodically around the stars, while the stars move periodically around the centre of the galaxy.

Movement of electrons around the nucleus of the atom is periodic, according to the classical view. Also, according to the quantum theory, electrons create stationary wave in the atom and its pulsation is periodic. Interaction of molecules, rotational and oscillatory levels in molecules, electromagnetic waves, solar activity cycles, motion of the earth's magnetic field poles also have periodic nature. Periodic oscillatory motions are described with simple sinusoidal-cosinusoidal equations.

Periodic rotation of the earth around the sun and around its own axis causes periodic change in various physical parameters on the earth. This kind of periodic movement has an effect on the existence and development of the biosphere. Most of the processes going inside the species of living organisms that have survived during the long-term evolution of the biosphere have periodic characteristics. Annual physical periodic nature of plants and periodic migration of bird populations coincides with the earth's rotation period around the sun. Sleep and awakesness are also periodic physiological state of the body, that coincides with the earth's rotation period around its axis.

Periodic processes are general characteristics of all the levels of living organisms – from biomolecules to bodies and biosphere. Darwin's evolution theory is also based on periodicity – changing hereditary characteristics of biological populations through the following generations. In the history of the mankind, confrontation in societal relations has periodic character as well. Functioning process of the living organs and physiological systems of humans and animals is based on periodic movement. The process of recovering energy expended during pulsation of heart, lungs, arterial blood pressure pulsation and the functioning process of vital organs is also periodic. If change in the parameters of these processes exceeds the relevant level it can cause various kinds of pathological disorder within the body.

Therefore, the whole micro and macro universe is periodic and cyclic.

At the modern age it is important to elaborate relevant mathematical models for describing periodic processes. Also, it is relevant to study regularities of periodic movements in the evolutionary, upward spiral of the society development. It should be useful to study periodic character of relationships between individuals and make predictions.

Keywords: periodic, cycle, oscillatory, wave.

პროექტებით სწავლება - eTwinning-ი და წარმატებული პროექტები მოსწავლეთა მოტივაციის გაზრდის შესაძლებლობა

მანანა ბაქრაძე

მ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის საჯარო სკოლა N124, საქართველო, mananabakradze1@gmail.com

XXI საუკუნის მოსწავლისათვის მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ცოდნის დაგროვება, არამედ იმ უნარ-ჩვევების დაუფლება და განვითარება, რომლებიც მას მთელი ცხოვრების განმავლობაში კონკურენტუნარიანსა და წარმატებულს გახდის. სწორედ ამიტომ მნიშვნელოვანი და მეტად საჭირო, ამასთანავე, საინტერესო პროექტებით სწავლება.

დღევანდელი სკოლა და მასწავლებელი ვალდებულია ხელი შეუწყოს მოსწავლეებს გამოიმუშაონ XXI საუკუნის ის უნარები, როგორც კრიტიკული აზროვნება, პრობლემის იდენტიფიკაცია-მოგვარება, შემოქმედებითი-კრეატიული აზროვნება, მიზნობრივი კითხვების ფორმულირება და დასმა, ურთიერთთანამშრომლობით გადაწყვეტილების მიღება, საერთო მიზნის მისაღწევად კომპრომისისათვის მზადყოფნა და დემონსტრირება.

მასწავლებელი უნდა ეცადოს, ყველა მოსწავლის გონება მიმართოს პასურობიდან აქტიურობისკენ, ახალი იდეების აღმოჩენის, ახალი მოვლენებისა და ფაქტების შემეცნებისკენ. წინააღმდეგ შემთხვევაში საქმე გვექნება დაბალ აკადემიურ მოსწრებასთან.

თეზისები:

1. E-Twinning-ი მოსწავლეზე ორიენტირებულ მიდგომას ეყრდნობა და ხელს უწყობს მოსწავლეებში 21-ე საუკუნისათვის საჭირო უნარების განვითარებას.

2. ჩემ მიერ განხორციელებული პროექტების მიმოხილვა, რომელთაც დაიმსახურეს ადგილობრივი და ევროპის ხარისხის ნიშნები: “Media literacy and disinformation (digital literacy and disinformation)” (ინიცირებული); „დედამიწის მცველები“; “Media literacy and a digital generation“; “Our happy future“; “Where is my place in the digital world?“; “Freedom and Democracy“; “My country during the Second World War“.

სანიშნოდ წარმოგიდგინებ ერთ პროექტს: “Media literacy and disinformation (digital literacy and disinformation)“.

პროექტის შესახებ¹: დეზინფორმაცია მანიპულირებს ადამიანების განწყობასა და არჩევანზე, ქმნის ცრუ შიშებსა და მოლოდინებს. ამ ფონზე, ის რჩება ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად თანამედროვე სამყაროში – არ მოტყუვდეთ.

პროექტის მიზნები: მოსწავლეები განმარტავენ მედიაწიგნიერების არსს, მაგალითებზე გაეცნობიან მის ტიპებს, ყალბი ამბების „ფაქტები“. პრაქტიკაში ისინი თავად კითხულობენ დეზინფორმაციას, რომლის პოვნა და ამოცნობა შეუძლიათ ინტერნეტში; მედიაწიგნიერების შესახებ ცნობიერების ამაღლება; მიიღებენ ახალი ცოდნას (და არა მხოლოდ) Web 2 ინსტრუმენტების გამოყენებით; XXI საუკუნის უნარ-ჩვევების განვითარება; მათ განუვითარდებათ პასუხისმგებლობა და გახდებიან უფრო თავდაჯერებულები; დაუმეგობრდებიან უცხოელ თანატოლებს; უკეთ დაეუფლებიან უცხოურ ენას (პრაქტიკაში გამოყენების თვალსაზრისით).

დასკვნა: პრობლემები, როგორც მოგეხსენებათ, დღევანდელ სკოლაში, კერძოდ, სწავლა-სწავლების პროცესში უხვადია. იმისათვის, რომ ეს საკითხი, მეტ-ნაკლებად, გადაიჭრას, ყველაფერი მასწავლებლის ენთუზიაზმსა და კომპეტენტურობაზეა დამოკიდებული. ვფიქრობ, მასწავლებელმა თავად უნდა განსაზღვროს აქტივობები, რომელი საშუალება გამოიყენოს, გამოსცადოს, როგორ მუშაობს კლასში. პროექტებით სწავლება არაჩვეულებრივი საშუალებაა მოსწავლეთა დაინტერესებისა და მათი მოტივაციის ამაღლების მიზნით.

საკვანძო სიტყვები: უცხო ენის სწავლება, თამაში, ცნობისმოყვარეობა, ლექტორი, სტუდენტი.

¹ პროექტის შესახებ სრული ინფორმაცია:

https://mananamana7.blogspot.com/?fbclid=IwAR0DBVjCjXDXGxaaQHrQlO_gL7wBVRP1vO1gM0MW9pfCd5RllgscYiamMw4

Teaching with projects - eTwinning and successful projects to increase students' motivation

Manana Bakradze

M. Javakhishvili Tbilisi Public School N124, Georgia, mananabakradze1@gmail.com

For the student of the XXI century, it is important not only to accumulate knowledge, but also to master and develop those skills that will make him/her competitive and successful throughout life. That is why teaching with interesting projects is important and necessary.

Today's school and teacher are obliged to help students develop the skills of the XXI century, such as: critical thinking, problem identification, problem solving, creative thinking, formulating and asking targeted questions, making decisions through mutual cooperation, and demonstrating readiness for compromise to achieve a common goal.

The teacher should try to turn the minds of all students from passive to active, discover new ideas, learn new events and facts. Otherwise, we will have to deal with low academic performance.

Theses:

1. eTwinning takes a student-centred approach and promotes the development of 21st century skills in students;

2. Review of the projects implemented by me, which earned local and European quality marks: "Media literacy and disinformation (digital literacy and disinformation)" (initiated); "Guardians of the Earth"; "Media literacy and a digital generation"; "Our happy future"; "Where is my place in the digital world?"; "Freedom and Democracy"; "My country during the Second World War".

As an example, we present one project: "Media literacy and disinformation (digital literacy and disinformation)".

About the project²: Disinformation manipulates people's moods and choices, creating false fears and expectations. Against this background, it remains one of the main challenges in the modern world – not to get fooled.

People often fall into the trap of disinformation, even school children read conspiracy theories and fake information. As disinformation has become an integral part of our daily lives, the solution lies in educating the audience.

The project is based on how to deal with the phenomenon of disinformation and fake news, which is not uncommon, the project will help students develop English language skills and use modern teaching methods. In addition, students will develop 21st century skills, such as: critical thinking, problem solving, digital literacy, creativity and media literacy.

Goals of the project: Students explain the essence of media literacy, learn about its types using examples, "effects" of fake news. In practice, they read the disinformation they can find and identify on the Internet; raise awareness about media literacy; they get new knowledge (and not only) using Web 2.0 tools; develop 21st century skills; develop responsibility and become more confident; they make friends with foreign peers; master a foreign language (in terms of practical use).

Conclusion: There are a lot of problems in today's school, in particular, in the teaching-learning process. In order to solve this issue, more or less, everything depends on the enthusiasm and competence of the teacher. I think teachers should decide on the activities themselves, what means to use, to test how it works in the classroom. Teaching with projects is an extraordinary way to get students interested in the subject and increase their motivation.

Keywords: foreign language teaching, games, curiosity, lecturer, student.

² Full information on the project:

https://mananamana7.blogspot.com/?fbclid=IwAR0DBvjCjxXDGxaaQHrQl0_gL7wBVRP1vO1gM0MW9pfCd5RllgscYiamMw4

თანამედროვე სწავლება, მისი ფორმები და შინაარსი

თამთა შერმაზანაშვილი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ივანე ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი, საქართველო, tamtasherma@gmail.com

კვლევის მიზანი: სწავლების თანამედროვე მეთოდებს, მათ მრავალფეროვან გამოყენებას განსაკუთრებული შედეგის მოტანა შეუძლიათ სწავლების ყველა საფეხურზე და ყველა საგანში. ნებისმიერი სტრატეგია, რომელიც გულისხმობს სწავლების პროცესში ჯგუფურ ჩართვას და გადაწყვეტილებების ერთობლივად მიღებას საშუალებას აძლევს მასწავლებელს/ლექტორს, განავითაროს ყველა მოსწავლის/სტუდენტის ინდივიდუალური მონაცემები, ხელი შეუწყოს მათი განსაკუთრებული ინტერესების გამოვლენას, თვითშეფასების ამაღლებას, საკომუნიკაციო უნარების განვითარებას.

აღნიშნული მეთოდების გამოყენება სწავლა/სწავლების პროცესს გააქტიურებს და გაახალისებს, გაზრდის მოსწავლის კომუნიკაბელურობას, გაცნობს მათ ცოდნის მოპოვების ალტერნატიულ გზებს, აამაღლებს სასწავლო მოტივაციას და გაცილებით ეფექტურს გახდის მთლიანად სასწავლო პროცესს.

ამ კვლევაში ჩემი მიზანია, ხელი შეუწყოს სასწავლო პროცესში თანამედროვე მეთოდოლოგიის საშუალებით ურთიერთობის ჩამოყალიბებას, თვალსაზრისთა ურთიერთგაცვლას, კონკრეტული პრობლემების გაგებას და მათი გადაწყვეტის გზების ძიებას.

კვლევის მეთოდი: კვლევის ძირითადი აქცენტი, როგორც აღინიშნა, სასწავლო პროცესში თანამედროვე მეთოდოლოგიის გამოყენების მნიშვნელობაზეა დასმული. შესაბამისად, კვლევის მეთოდოლოგიად გამოვიყენეთ სოციალურ მეცნიერებათა კვლევის რაოდენობრივი მეთოდი, რადგან ამით შეგვეძლო არა მხოლოდ თანამედროვე მეთოდებით სწავლების კვლევა, არამედ გამოკითხვაც იმ პირებისა, ვინც ამით შესაძლოა ისწავლონ.

თვითადმინისტრირებადი კითხვარი გაზიარდა სოციალურ ქსელ Facebook-ის კონკრეტულ ჯგუფებში მოსწავლეებთან და სტუდენტებთან; კითხვარი ასევე გაეგზავნა უშუალოდ სამიზნე პირებსაც.

შედეგები: გვაქვს მოლოდინი, რომ სწავლების ამ მეთოდების პრაქტიკაში დანერგვით შესაძლოა ახალგაზრდებს სხვადასხვა გზა შევთავაზოთ ახალი ინფორმაციის აღსაქმელად, გასაგებად, გასაანალიზებლად, ძველისა და ახალი მასალის დასაკავშირებლად, შესაბამისი დასკვნების გამოსატანად, გონივრული გადაწყვეტილებების მისაღებად. ამ კვლევით ხაზს ვუსვამთ თანამედროვე მეთოდების უპირატესობებს.

დასკვნა: საგანმანათლებლო პროცესის ორგანიზაციის სხვადასხვა მეთოდებისა და ფორმების გამოყენება მნიშვნელოვანწილად შეუწყობს ხელს სწავლების პროცესის პროდუქტიულად წარმართვას, რადგანაც თუ თანამედროვე ინტერაქტიული მეთოდები შესაბამისობაში იქნება სხვადასხვა დისციპლინების სწავლების მისაღწევ შედეგებთან, ვფიქრობ, გარანტირებული იქნება მაღალი ხარისხი ამ პროცესში და თანამედროვე საზოგადოებას კი ეყოლება თავისუფლად და მასშტაბურად მოაზროვნე მოქალაქე, რომელსაც ექნება სერიოზული ამბიციის, დაამკვიდროს ქართული ეროვნული სკოლის განსაკუთრებული ნიშა საკაცობრიო სივრცეში.

საკვანძო სიტყვები: თანამედროვე მეთოდოლოგია, სწავლება, საგანმანათლებლო პროცესი.

Modern education: its forms and content

Tamta Shermazanashvili

Faculty of Humanities, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia, tamtasherma@gmail.com

The purpose of the study: The use of various modern teaching methods can bring great results at all levels of education in all subjects. Any strategy that involves group involvement in the teaching process or joint decision-making allows the teacher/lecturer to develop individual abilities of all pupils/students, promote the presentation of their special interests, raise self-esteem, and develop communication skills.

The use of the mentioned methods will activate and enliven the learning/teaching process, expand the students' sociability, introduce them to alternative ways of acquiring knowledge, increase learning motivation and make the entire learning process much more effective.

My goal in this study is to encourage the formation of a relationship in the learning process through modern methodology. At the same time, I would like to emphasize mutual exchange of points of view, understanding of specific problems and the search for ways to solve them in educational processes.

Research method: The main focus of the research, as mentioned, is on the importance of using modern methodology in the educational process. We used the quantitative method as a methodology, since it allows us not only to research the teaching of the successive methods, but also to survey those who might learn by using them.

We had a self-administered questionnaire which was shared in specific groups of school and university students at the social network Facebook; it was also emailed directly to the target persons.

Results: We expect that by implementing these teaching methods in practice, we can offer young people different ways to perceive, understand, analyse new information, connect old and new material, draw appropriate conclusions, make reasonable decisions. At the same time, it is clear that with this research we will emphasize the advantages of modern methods and through the research we will confirm that these methods are also acceptable for the target groups.

Conclusion: The use of various methods and forms of organization of the educational process will significantly contribute to the productive management of the teaching process, because if modern interactive methods are in accordance with the achievable results of teaching different disciplines, high quality will be guaranteed in this process, and the modern society will have free-thinking citizens who will have a serious ambition to establish a special niche of the Georgian National School in the global space.

Keywords: modern methodology, teaching process, learning.

მოქალაქეობის მასწავლებლების/მომავალი მასწავლებლების მზაობა ტექნოლოგიების გამოყენებისთვის სასწავლო პროცესში

ნინო გვარამაძე

ასისტენტ პროფესორი, სამართლის, ჰუმანიტარული და სოციალური მეცნიერებების
ფაკულტეტი, ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო, nino.gvaramadze@eu.edu.ge

კვლევის მიზანი: მოქალაქეობის მასწავლებლების/მომავალი მასწავლებლების მზაობის შესწავლა ტექნოლოგიების გამოყენებისთვის სასწავლო პროცესში.

კვლევა ჩატარდა ევროპის უნივერსიტეტის მასწავლებლის მომზადების პროგრამის მოქალაქეობის მიმართულების მსმენელებთან და მოქალაქეობის მასწავლებლებთან.

კვლევის ამოცანები: 1. ტექნოლოგიების გამოყენების მოთხოვნების შესწავლა მოქალაქეობის სწავლებისას; 2. მასწავლებელთა/მომავალ მასწავლებელთა მიერ ტექნოლოგიების გამოყენების რეალური მდგომარეობის დადგენა.

კვლევის მეთოდები: ა) სამაგიდო კვლევა: გაანალიზდა მოქალაქეობის საბაზო საფეხურის სახელმძღვანელოები და საერთაშორისო გამოცდილება მოქალაქეობის სწავლებისას ტექნოლოგიების გამოყენებისას; ბ) დაკვირვება მასწავლებლის მომზადების პროგრამის მოქალაქეობის სტუდენტების საგაკვეთილო გეგმების მომზადების პროცესზე; გ) გამოკითხვა: მოქმედი მასწავლებლების მიერ შევსებული კითხვარის შესწავლა.

კვლევა ტარდებოდა 2 სასწავლო წლის მანძილზე მასწავლებლის მომზადების პროგრამის 60 სტუდენტთან და 198 მასწავლებელთან.

კვლევის შედეგები:

1. მოქალაქეობის საბაზო საფეხურის სახელმძღვანელოები ითვალისწინებს ტექნოლოგიების გამოყენებას როგორც მასწავლებლის, ისე მოსწავლის მიერ.
2. საერთაშორისო გამოცდილება აჩვენებს ტექნოლოგიების გამოყენების დიდ შესაძლებლობებს მოქალაქეობის სწავლებისას.
3. მასწავლებლის მომზადების პროგრამის მსმენელების მიერ ტექნოლოგიების გამოყენების მცდელობა შეზღუდულია.
4. მასწავლებლების მიერ ტექნოლოგიების გამოყენება ძირითადად შემოიფარგლება ვიდეო-რესურსის ჩვენებით.
5. ტექნოლოგიების არასათანადო გამოყენების მიზეზებია:
 - მასწავლებელთა მომზადების დაბალი დონე ტექნოლოგიების მიმართულებით;
 - კლასებში კომპიუტერებისა და ინტერნეტის შეზღუდული ხელმისაწვდომობა.

დასკვნა: მასწავლებლის მომზადების პროგრამის მსმენელთათვის მნიშვნელოვანია საინფორმაციო ტექნოლოგიებში მომზადება. მასწავლებლების პროფესიული განვითარების ფარგლებში უნდა მომზადდეს მოდულები ტექნოლოგიების გამოყენების მიმართულებით, გაუმჯობესდეს ინტერნეტისა კომპიუტერების ხელმისაწვდომობა სკოლებში.

საკვანძო სიტყვები: მოქალაქეობა, ტექნოლოგიები.

Future STEM teachers' readiness in democratic citizenship and human rights teaching

Nino Gvaramadze

*Assistant Professor, Faculty of Law, Humanities and Social Sciences, European University, Georgia,
nino.gvaramadze@eu.edu.ge*

The aim of the research: to study the readiness of STEM subject teachers to teach students democratic citizenship and human rights.

The study of STEM subjects was conducted with the students of Teacher Training Programme at the European University.

The research objectives are: 1) to study the necessity of STEM teachers' training in terms of democratic competencies; 2) to study the influence of the course "Development of Competencies of Democratic Culture (CDC) in Students" within the study participants.

Methods: a) desk research, within which studies on STEM students' civic engagement in various countries and papers on the need of STEM specialists' civic engagement were analysed; b) observation: the participants' attitudes towards democratic teaching at the beginning and the end of the course ("Development of CDC in Students") were studied; c) secondary research: by means of students' assignments we assessed the readiness of the participants to be taught democratic citizenship.

The study covered 148 student participants over three academic years.

Results:

1. International experience shows that the degree of STEM students' civic involvement is significantly lower than of those of humanities.

2. At the initial stage, future STEM teachers (opposed to the humanities teachers) not only could not see the possibility of democratic citizenship skills development in the teaching process, but also were opposed this idea.

3. Many interesting ideas on its content and methodology were presented in students' works after course mastering. Intercultural teaching, cooperation for public benefit and other areas were identified. Participants' initial attitude has been radically changed.

Conclusion: While developing a CDC for STEM students in teacher training program, it is important to:

- take into account their subject specifics;
- demonstrate the impact of elements of democratic citizenship in the teaching process of STEM subjects;
- develop a broad vision of STEM subjects.

Keywords: democracy, STEM, competence.

კომპლექსური დავალებების შესრულება თეატრის მეთოდით

ნანა ნიკოლაშვილი

სოფელ ველისციხის საჯარო სკოლა (სსიპ გურჯაანის მუნიციპალიტეტი), საქართველო,
nikolashvili.nana@teachers.gov.ge

მესამე თაობის ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნების შესაბამისად, პედაგოგებს უხდებათ მოსწავლეებისთვის კომპლექსური დავალებების დახმარებით ახალი მასალის მიწოდება. ბოლო წელს სიტუაცია ძალიან გამწვავა პანდემიამ. მოსწავლეებში შეინიშნება მოტივაციის შემცირება, ამ ყველაფერს კი ემატება ინფორმაციულ-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება სასწავლო პროცესში. მოქალაქეობის გაკვეთილები კიდევ უფრო საინტერესოდ რომ ჩამეტარებინა და მოსწავლეებშიც მოტივაცია ამემაღლებინა, საჭიროდ მივიჩინე ისეთი მეთოდის გამოყენება, რომელიც ტექნოლოგიების ჩართულობის კომპონენტსაც დაფარავდა, ყველა მოსწავლეში აამაღლებდა მოტივაციას, გაზრდიდა მოსწავლეთა ჩართულობის ხარისხს და გამიყვანდა მესამე თაობის ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ სამიზნე ცნების წარმოდგენებსა და საგნობრივი სტანდარტის შედეგებზე.

ამისათვის გაკვეთილზე გამოვიყენე ფორუმ-თეატრის **მეთოდი**. მეშვიდე კლასში ჩავატარე კომპლექსური დავალება: თემა - სასკოლო გარემო, სასკოლო საზოგადოება; საკითხი - უსაფრთხო გარემო.

აღნიშნული მეთოდი ძალიან კარგია რადგან მოსწავლეები თამაშ-თამაშით იწყებენ დავალების პირობების შესრულებას და საბოლოოდ ქმნიან პროდუქტს. კერძოდ, მასწავლებელი, პირველ რიგში, მოსწავლეებს ესაუბრება მათ ირგვლივ არსებულ პრობლემებზე, SWOT ანალიზის დახმარებით შეარჩევს მათი შესაძლებლობებით დაძლევად პრობლემას, გაკვეთილის ბოლოს სთხოვს საყვარელი მუსიკალური ნაწარმოების ან სიმღერის ელექტრონული ბმული გაუგზავნოს. შემდეგი გაკვეთილისთვის მასწავლებელი აკეთებს ფლეი-ლისტს და მოსწავლეებს ასმენინებს მუსიკას. შემდეგ, მოსწავლეებს ისევ ასაუბრებს პრობლემურ საკითხზე, აცნობს თეორიულ საკითხებს მინი-ლექციის სახით. მოსწავლეებს აწერინებს შეკითხვებს და შემდეგი გაკვეთილისთვის ასევე აძლევს საშინაო დავალებას მოუსმინონ საყვარელ მუსიკას და კითხვების დახმარებით შექმნან პერსონაჟი. მესამე გაკვეთილზე მასწავლებელი უკვე იწყებს მოსწავლეებთან ერთად სპექტაკლის სცენარზე მუშაობას. მეოთხე და მეხუთე გაკვეთილზე მიმდინარეობს უკვე სპექტაკლზე მუშაობა, ხოლო მეექვსე გაკვეთილზე ხდება სრულად გათამაშება.

აღნიშნულ მეთოდზე მუშაობამ დამანახა, რომ ყველა მოსწავლე არის ჩართული. გარდა საგნობრივი საკითხების შესწავლისა მოსწავლეებმა ასევე აიმაღლეს თვითშეფასება, გაუჩნდათ თავდაჯერება საკუთარი თავის მიმართ, მთელი სამუშაო პროცესი კი იყო ხალისიანი და საინტერესო. შეფასების კომპონენტის დამუშავების დროს აღმოვაჩინე, რომ მოსწავლეებს აქვთ საუკეთესო შედეგები.

საკვანძო სიტყვები: ფორუმ-თეატრი, სასწავლო გეგმა, კომპლექსური დავალება.

Performing complex tasks using the theatre method

Nana Nikolashvili

Gurjaani Municipality Velistsikhe village public school, Georgia, nikolashvili.nana@teachers.gov.ge

In accordance with the requirements of the national curriculum of the third-generation, teachers have to provide students with new material with the help of complex tasks. In the last year, the situation was greatly aggravated by the pandemic. There is a decrease in motivation among students, and the use of information and communication technologies in the educational process adds to all this. In order to make the citizenship lessons even more interesting and to increase the motivation of students, I considered it necessary to use such a method that would cover the technology involvement component and would raise the motivation of all students and increase the level of student engagement, and lead me to the target concept provided by the third-generation national curriculum and the results of the subject standard. For this, I used the forum-theatre method in the lesson. In the seventh grade, I did a complex task on the topic "School environment, school society".

The mentioned method is very good because the students begin to fulfil the conditions of the task by playing and at the end of the activity create a product. At first, the teacher talks to the students about the problems around them; with the help of SWOT analysis, she selects a problem that can be overcome by their abilities. At the end of the lesson, the teacher asks them to send an electronic link of their favourite musical piece or song. For the next lesson, the teacher makes a playlist and the students listen to the music. Then the teacher talks to the students again about the problematic issue, introduces theoretical issues in the form of a mini-lecture. The teacher asks students to write down questions and assigns them to listen to their favourite music for the next lesson and create a character with the help of questions. In the third lesson, the teacher starts working on the script of the play with the students. In the fourth and fifth lessons, they begin to work on the play, and in the sixth lesson, a full play is performed.

Working on the mentioned method showed me that all students are involved in the learning process; in addition to studying subject, students also raise their self-assessment, gain self-confidence, and the whole work process is cheerful and interesting. When working on the assessment component, I found out that students achieved the best results.

Keywords: theatre, curriculum, complex task.

ონლაინ რესურსები ხარისხიანი სწავლებისთვის

ელიზა ბაგალიშვილი

ტექნოლოგიების წამყვანი პედაგოგი, სსიპ რუსთავის #12 საჯარო სკოლა, საქართველო,
elzabagalishvili@gmail.com

კვლევის მიზანი: ონლაინ რესურსების სწავლა - სწავლებაში გამოყენების დონის დადგენა, მათი გამოყენების გავლენა სწავლა-სწავლების ხარისხზე, ონლაინ რესურსების სწავლა-სწავლებაში გამოყენებასთან დაკავშირებული პრობლემების შესწავლა და მათი მინიმუმამდე დაყვანის გზების შესწავლა.

კვლევის მეთოდი: ინტერნეტიდან მასალების მოძიება, ანალიზი, დაკვირვება, გამოკითხვა, ინტერვიუ, თავისუფალი გაკვეთილების და მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრების შეფასებების უწყისების ანალიზი. გამოკითხვა 130 მოსწავლე (V-XI კლასები), 30 პედაგოგი, 10 მშობელი. გაანალიზებულ იქნა მოსწავლეთა სემესტრული, წლიური მონაცემების შედეგები ისტ-ში კლასების მიხედვით.

შედეგები: კვლევის და ინტერვენციების შედეგების გაანალიზებით დადგინდა, რომ იმ პედაგოგებისა და მოსწავლეების რაოდენობა, რომლებიც ონლაინ რესურსებს იყენებენ სწავლა-სწავლებაში, ბოლო წლებში საკმაოდ გაიზარდა. მნიშვნელოვნად ამაღლდა სწავლა-სწავლების ხარისხიც, რაც პირდაპირ კავშირშია ონლაინ ინსტრუმენტების ჩართვასთან როგორც საგაკვეთილო პროცესში, ასევე არაფორმალურ სწავლებაში.³

პრობლემები: დროის დეფიციტი; საკლასო ოთახები არ არის აღჭურვილი კომპიუტერით და პროექტორით; შესაბამისი კომპეტენციების არასათანადო დონე; მრავალრიცხოვან კლასებში რთულია მათი გამოყენება; მოტივაციის დაბალი დონე; ონლაინ ინსტრუმენტები ხშირად ფასიანია; დაბალსიჩქარიანი უხარისხო ინტერნეტი; ზოგიერთი ინსტრუმენტი საერთოდ არ ირთვება; კომპიუტერული ლაბორატორიის მოძველებული ტექნიკური ბაზა.

რეკომენდაციები: პრობლემების აღმოსაფხვრელად საჭიროა სასკოლო საზოგადოების მუდმივი ინფორმირებულობა ონლაინ რესურსების შესახებ; საინფორმაციო მენეჯერის და ტექნოლოგიების პედაგოგის სისტემატური კომუნიკაცია სამინისტროს ტექნოლოგიების ექსპერტთან (ან კოორდინატორთან); თითოეული საკლასო ოთახის აღჭურვა ინტერნეტში ჩართული მულტიმედია კომპიუტერითა და პროექტორით; სკოლის უზრუნველყოფა მაღალსიჩქარიანი ინტერნეტით; კომპიუტერული ლაბორატორიის ტექნიკური განახლება, ონლაინ რესურსების სწავლა-სწავლებაში აქტიური გამოყენება დაბალი კლასებიდანვე.

დასკვნა: აუცილებელია ონლაინ რესურსების მაქსიმალური ჩართვა სწავლა-სწავლებაში, რადგან ის სწავლების ახალი, კომფორტული, არატრადიციული, საინტერესო და საჭირო ფორმაა. მარტივი რეგისტრაცია, კომფორტული გრაფიკული ინტერფეისი ზრდის პედაგოგის პროფესიულ და მოსწავლის შემოქმედებით უნარებს, ეხმარება მათ ინოვაციების გაცნობაში, გაზიარებაში; სწავლება ხდება მრავალფეროვანი და ხარისხიანი.

საკვანძო სიტყვები: ონლაინ რესურსები, სწავლა-სწავლება.

³ შექმნილი რესურსები იხილეთ ბლოგზე: https://praqtik.blogspot.com/p/blog-page_5.html

Online resources for quality teaching

Eliza Bagalishvili

Technology Lead Teacher, Rustavi Public School 12, Georgia, elzabagalishvili@gmail.com

Purpose of research: to find out at what level online resources are involved in learning in teaching, how their use affects the quality of teaching and learning, what problems are associated with this inclusion and how they can be minimized.

Research method: search for materials from the Internet, analysis, observation, survey, interviews, analysis of sources of independent lessons and evaluations of students' academic performance. In total, 170 beneficiaries were interviewed (130 students, 30 teachers, 10 parents). The students' performance in ICT (semester and annual) was analysed.

Results: as a result of the research, it was revealed that the number of teachers and students who use online resources has increased significantly in recent years. The quality of teaching and learning has also increased significantly, which is directly related to the inclusion of online tools both in the teaching process and informal learning.⁴

Problems: lack of time; classrooms are not equipped with computers and projectors; inadequate level of relevant competencies; numerous classes; low level of motivation; low-speed poor quality Internet, outdated technical base of the computer laboratory.

Recommendations: to minimize problems, constant provision of information on online resources to school community is needed; systematic communication of technology teachers with technology expert of the Ministry; equipping each classroom with a multimedia computer and projector; providing schools with high-speed Internet; technical updating of the computer laboratory, active use of online resources in teaching and learning starting from the lower grades.

Conclusion: It is necessary to include online resources to the maximum extent in teaching and learning, because it is a new, interesting, non-traditional, necessary form of teaching. Simple registration, comfortable graphic interface increases teacher's professional and student's creative skills, helps them to learn and share innovations. Teaching becomes diverse and high quality.

Keywords: technologies, online-resources, quality teaching.

⁴ Resources can be viewed at: https://praqtik.blogspot.com/p/blog-page_5.html

იურიდიული კლინიკის როლი და მნიშვნელობა კონკურენტუნარიანი იურისტების მომზადებაში

თათია დოლიძე

პროფესორი, სამართლის, განათლების, ბიზნესისა და ტექნოლოგიების ფაკულტეტი, ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო, dolidze.tatia@eu.edu.ge

კვლევის მიზანია სამართლის კლინიკის ძირითადი როლისა და მნიშვნელობის კვლევა, ქართული სამართლის კლინიკების საქმიანობის შესწავლა და საერთაშორისო გამოცდილების შესწავლა და ანალიზი, კლინიკური განათლების სრულყოფისათვის შესაბამისი დასკვნებისა და რეკომენდაციების შემუშავება. კვლევისას გამოყენებულ იქნა შემდეგი **მეთოდები**: მიზნობრივი ჯგუფების გამოკითხვა, კლინიკების საქმიანობის ანალიზი, საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზი.

კვლევის **შედეგად**, გამოვლინდა შემდეგი ტენდენციები:

საქართველოში არსებული უნივერსიტეტების სამართლის სკოლების მხოლოდ ცალკეულ ნაწილს აქვს სამართლის კლინიკა, აქვე არსებულ კლინიკებს შორის ძირითადად ვლინდება ორი ტიპის მიდგომა: ა) კლინიკა არის სამართლის პროგრამის კურიკულუმის სავალდებულო კომპონენტი ან ბ) კლინიკა არის სამართლის პროგრამის კურიკულუმის დამატებითი, ე.წ. ექსტრა კურიკულარული კომპონენტი. აქვე, საკმაოდ რთული ხდება გამტარუნარიანობის დასაბუთება, რის გამოც უნივერსიტეტი ერიდება კლინიკის სავალდებულო კომპონენტად იმპლემენტირებას.

აღსანიშნავია ისიც, ცალკეული სამართლის კლინიკების შემთხვევაში, არ არსებობს კლინიკაში სტუდენტთა ჩართულობის რაიმე ერთიანი მიდგომა ან/და წესი, ხშირად მათი ჩართულობა დამოკიდებულია ცალკეულ შემთხვევით ფაქტორებზე: რამდენად ხელმისაწვდომია სტუდენტი უნივერსიტეტში, რამდენად აქტიურია და ა.შ.

ქართულ უნივერსიტეტებში არსებული სამართლის კლინიკების შემთხვევაში, კლინიკის მიერ საქმის მიღებისას, მეტწილად, არ ხდება საქმის შეფასება, განსხვავებით საერთაშორისო გამოცდილებისა, სადაც კლინიკის მიერ საქმის მიღებამდე ხდება მისი ღრმა შეფასება საქმის პერსპექტივისა და კლინიკის შესაძლებლობების ჭრილში.

შედეგების სახით უნდა აღინიშნოს, რომ სამართლის ახალი დარგობრივი სტანდარტი ძალზე დიდ მნიშვნელობას უთმობს პრაქტიკულ უნარ-ჩვევებს. შესაბამისად, სამართლის კლინიკას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს აღნიშნული რეგულაციის ფონზე. მეორე მხრივ, კლინიკის მართვა საკმაოდ შრომატევადი საქმიანობაა და დიდ დროის მოითხოვს. ეფექტური სამართლის კლინიკის აწყობისთვის უმნიშვნელოვანესია მას ჰყავდეს შესაბამისი ხელმძღვანელი, რომელიც სასურველია თავად იყოს პრაქტიკოსი იურისტი, კლინიკას უნდა ჰქონდეს მკაცრად გაწერილი შინაგანაწესი, ცხელი ხაზი, ცალკე ოთახი კლიენტის მისაღებად. აქვე უნდა ხდებოდეს სტუდენტების მორიგეობა კლინიკაში ყოველდღიურად. საქმის შემოსვლისთანავე უნდა მოხდეს საქმის განაწილება შესაბამის მენტორზე, რომელიც მოახდენს პროგნოზს და იმის შეფასებას, შესწევს თუ არა კლინიკას უნარი გაუძღვეს აღნიშნულ საქმეს. კლინიკის საქმიანობა მხოლოდ კონსულტაციების გაცემით არ უნდა შემოიფარგლებოდეს, კლინიკაში უნდა იქმნებოდეს დოკუმენტები, სამართლებრივი დასკვნები, სარჩელები, შესაგებლები და ა.შ. აქვე კლინიკაში უნდა დგებოდეს საკონსტიტუციო სარჩელი, სასამართლო მეგობრის პოზიცია და კლინიკა პროაქტიულად უნდა იყოს ორიენტირებული ისეთი ღონისძიებების ორგანიზებაზე, რომელიც უზრუნველყოფს საზოგადოებაში მართლშეგნების ამაღლებას.

საკვანძო სიტყვები: კლინიკა, სამართალი, სამართლის სკოლა, უნივერსიტეტი.

The role and importance of the legal clinic in training competitive lawyers

Tatia Dolidze

*Professor, Faculty of Law, Education, Business and Technologies, European University, Georgia,
dolidze.tatia@eu.edu.ge*

The **purpose of the research** is to study the main role and importance of the legal clinic, study the activities of Georgian legal clinics, analyse the international experience, as well as to develop appropriate conclusions and recommendations for improvement of clinical education.

The following **methods** were used in the research: a survey of target groups, an analysis of the activities of clinics, analysis of international experience.

As a **result** of the research, the following trends were revealed:

- Only a separate part of the law schools of the universities in Georgia have a legal clinic, and among the existing clinics, there are mainly two types of approaches: a) the clinic is a mandatory component of the law program curriculum, and b) the clinic is an additional part of the law program curriculum, the so-called extracurricular component. Here, it becomes quite difficult to justify the bandwidth, which is why universities are reluctant to implement the clinic as a mandatory component.
- It should also be noted that in the case of various legal clinics, there is no uniform approach and/or rule for the involvement of students in the clinic, often their involvement depends on individual random factors: how accessible the student is to the university, how active he/she is, etc.

As a result, it should be noted that the new Georgian standard of legal education attaches great importance to practical skills. Accordingly, the legal clinic is of great importance in light of the above-mentioned regulation. On the other hand, managing a clinic is quite a laborious activity and requires a lot of time. In order to organize an effective legal clinic, it is important that it has an appropriate head, who should preferably be a practising lawyer himself, the clinic should have strictly written bylaws, a hotline, and a separate room for receiving clients.

Students should be on duty at the clinic daily. As soon as the case is received, the case should be distributed to the appropriate mentor who will make a prognosis and assess whether the clinic will be able to manage the mentioned case. The activity of the clinic should not be limited to providing consultations, documents, legal conclusions, lawsuits, defences, etc. should be created in the clinic. Here, in the clinic, a constitutional lawsuit should be filed and the clinic should proactively focus on organizing events that ensure the raising of legal knowledge in society.

Keywords: clinic, law, university.

ლოგიკისა და იმპერატიული პროგრამირების შერწყმის მნიშვნელობა სწავლებაში

ლორან სერვონი

Talan – კვლევისა და ინოვაციების ცენტრი, საფრანგეთი, laurent.cervoni@talan.com

ჟულიენ ბრასერი

Talan – კვლევისა და ინოვაციების ცენტრი, საფრანგეთი, julien.brasseur@talan.com

ლოგიკური პროგრამირება იმპერატიული პროგრამირებისგან განსხვავდება ფორმალიზმით, რომელიც მოიცავს სამყაროს, როგორც წესებისა და ფაქტებისგან შემდგარი მონაცემთა ბაზის აღწერას. იგი ზოგადად ისწავლებოდა 1990-იან წლებამდე, შემდეგ კი, მივიწყებას მიცემული, იგი აღორძინდა. 1970-იან წლებში შექმნილი Prolog-ს (პროლოგის) მათემატიკურ ლოგიკას იყენებს და არის ლოგიკური პროგრამირების ერთ-ერთი მთავარი წარმომადგენელი. ამიტომ მისი გამოყენება ლოგიკური პრობლემების მოდელირებისთვის ბუნებრივია.

თუმცა, ლოგიკის მიღმა, ჩვენ მაგალითებით ვამტკიცებთ, რომ პროლოგის გამოყენება და სწავლა საშუალო სკოლის მათემატიკის სასწავლო გეგმის რამდენიმე თემისთვის (ალბათობა, ალგებრა, ანალიზი, გეომეტრია) ხელს უწყობს კურსის ცნებების უკეთ ათვისებას.

გარდა ამისა, ლოგიკური პროგრამირებისა და იმპერატიული პროგრამირების კომბინაცია ხელს უწყობს მსჯელობის ორი დამატებითი ტიპის განვითარებას. პროლოგი სუფთა სახით (შეზღუდვების გარეშე) პრობლემის გამოხატვის მეთოდოლოგიას და ასევე სავარჯიშოს გადაწყვეტის გაგებას უწყობს ხელს. ამავე დროს, საშუალო სკოლის მოსწავლეებს შესაძლებლობა ეძლევათ აღმოაჩინონ პროგრამირების ენა, რომლის სწავლა უფრო ადვილია იმპერატიულ ენებთან შედარებით.

ჩვენი მოსაზრებით, განსაკუთრებით ეფექტურია იმპერატიული და დეკლარაციული ენების ერთდროულად სწავლა (მაგალითად, პროლოგის ოჯახიდან), რათა გავაერთიანოთ ორი მსჯელობის ტიპი. ეს კომბინაცია განსაკუთრებით სასარგებლოა ხელოვნურ ინტელექტში.

ამჟამად მიმდინარეობს ექსპერიმენტი, რომელიც მოიცავს საშუალო სკოლის მაღალი კლასების მოსწავლეების მომზადებას პროლოგში და პროლოგის საშუალებით პრობლემის გადაჭრის მეთოდების შესწავლას; ექსპერიმენტის მონაწილე მოსწავლეები კი, თავის მხრივ, მოამზადებენ მცირე კლასების მოსწავლეებს.

საკვანძო სიტყვები: პროლოგი, ლოგიკური პროგრამირება, იმპერატიული პროგრამირება.

The value of combining logic and imperative programming in teaching

Laurent Cervoni

Talan – Centre for Research and Innovation, France, laurent.cervoni@talan.com

Julien Brasseur

Talan – Centre for Research and Innovation, France, julien.brasseur@talan.com

Logic programming is distinguished from imperative programming by its formalism, which consists of describing a universe in the form of a database of rules and facts. It was taught in a fairly general way until the 1990s, and then, after a period in the wilderness, it is enjoying a slight revival. Created in the 1970s, Prolog has its roots in mathematical logic and is one of the main representatives of logic programming. Its use to model logic problems is therefore natural.

However, beyond logic, we demonstrate, through examples, that using and learning Prolog for several topics in the high school maths curriculum (probability, algebra, analysis, geometry) helps to better assimilate the course concepts.

In addition, the combination of logic programming and imperative programming helps to develop two complementary types of reasoning. Prolog, in its pure form (i.e. without constraints) has the advantage of supporting the methodology of expressing a problem, as well as the understanding of the resolution of an exercise. At the same time, high school students discover a programming language that is easier to learn than imperative languages.

We develop the idea that it is particularly efficient to learn simultaneously an imperative language and a declarative language (for example from the Prolog family), in order to combine two reasoning approaches, this combination being particularly useful in Artificial Intelligence. We take examples that are solved in a more relevant way by mastering both approaches more simply than with only one of them.

An experiment is currently ongoing, consisting in training high school students to Prolog and problem solving through Prolog, and those will, in turn, train younger pupils.

Keywords: Prolog, declarative language, imperative language, logic

სწავლა-სწავლების უნივერსალური დიზაინის ჩარჩო

ნინა ბიჭინაშვილი

ასისტენტ პროფესორი, საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი, საქართველო,
n.bitskinashvili@seu.edu.ge

უნივერსალური დიზაინის სასწავლო ჩარჩო არის სწავლებისა და სწავლის ერთ-ერთი ყველაზე ინოვაციური მეთოდი, რომლის დროსაც მასწავლებლები აძლევენ სტუდენტებს შესაძლებლობას შეისწავლონ ჩართულობა, პრეზენტაცია, მოქმედება და გამოხატვა. უნივერსალური დიზაინი სწავლისთვის (UDL) არის მომგებიანი ინსტრუმენტი საინტერესო და ხელმისაწვდომი გაკვეთილების პროაქტიულად მოსამზადებლად დღევანდელ მრავალფეროვან საკლასო ოთახებში.

UDL იყენებს გამოხატვის, წარმოდგენისა და ჩართულობის სამ ძირითად პრინციპს, რათა დაეხმაროს მასწავლებლებს შეიმუშაონ მიმზიდველი და ხელმისაწვდომი ინსტრუქცია, რომელიც გაზრდის ყველა მოსწავლის ჩართულობას, მათ შორის სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლეების ჩართულობასაც. UDL-ზე ფოკუსირებულია ტექნოლოგიური ინტეგრაცია, სწავლების მრავალჯერადი მოდალობა, მოქნილი შეფასება და ჯგუფური აქტივობები, რათა სტუდენტებს, როგორც მოსწავლეებს, ჰქონდეთ თავიანთი პოტენციალის გამოვლენის შესაძლებლობა.

მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ კიდევ არ არსებობს საბოლოო რაოდენობრივი კვლევები სტუდენტების სწავლის შედეგებზე, რომლებიც დაკავშირებულია UDL-თან, ლიტერატურაში წარმოდგენილია UDL-თან დაკავშირებული უპირატესობები, როგორიცაა ქცევითი პრობლემების შემცირება, მეტაკოგნიტური ცოდნის გაზრდა და სწავლის უნარის დარღვევის მქონე მოსწავლეებისთვის სასწავლო კურიკულუმზე გაუმჯობესებული ხელმისაწვდომობა.

საკვანძო სიტყვები: UDL, სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლეები, სწავლა-სწავლება.

The Universal Design Learning Framework

Nina Bitskinashvili

Assistant Professor, Georgian National University SEU, Georgia, n.bitskinashvili@seu.edu.ge

The Universal Design Learning Framework is one of the most innovative teaching and learning methods in which teachers give students opportunities to explore engagement, presentation, action, and expression. Universal Design for Learning (UDL) is a beneficial tool for proactively preparing engaging and attainable lessons in today's diverse classrooms.

UDL utilizes three core principles of expression, representation, and engagement to help educators develop engaging and accessible instruction that increases participation for all learners, including learners with special needs. The focus on UDL is technology integration, multiple teaching modalities, flexible assessment, and group activities to provide students with choices and opportunities to fulfil their potential as learners.

Although there are still no definitive quantitative studies on student learning outcomes associated with UDL, the literature suggests benefits such as reduced behavioural problems, increased metacognitive knowledge, and improved access to learning disability curricula.

Keywords: UDL, learners with special needs, teaching and learning.

სწავლა-სწავლება: ცვალებადი ტენდენციები, ახალი მოთხოვნები

ფრედ კასირი

დოქტორანტი, კაკასიის ბიზნეს სკოლა, კაკასიის უნივერსიტეტი, საქართველო,
f_kasirye@cu.edu.ge

კვლევის მიზანია იმ ძირითადი უნარების დადგენა, რომლებიც განსაზღვრავს 21-ე საუკუნის სამუშაო ძალას, 21-ე საუკუნის მოსწავლეთა ბუნების და მახასიათებლების დადგენა, და გარკვევა, თუ რა ცვლილებებთან ადაპტირება უწევთ მასწავლებლებს რომ ფეხი აუწყონ არსებულ ტენდენციებს.

კვლევის მეთოდად გამოყენებული იყო სამეცნიერო ლიტერატურის მიმოხილვა: გაანალიზებული იყო მსოფლიოს სხვადასხვა ნაწილში განხორციელებული კვლევები, რის შედეგადაც დადგინდა, რომ 21-ე საუკუნის უნარები გამოირჩევა არასტაბილური ბუნებით და ხშირ შემთხვევაში მოიცავს ისეთ კომპონენტებს, როგორცაა კრეატიულობა, ინოვაცატორობა და მაღალი კონკურენტუნარიანობა. ასევე გამოვლინდა, რომ 21-ე საუკუნის მოსწავლეები სრულიად განსხვავდებიან წინა საუკუნეების მოსწავლეებისგან. ისინი უფრო სწრაფად სწვლობენ, მათ მოსწონთ ჩართულობა და ხშირად წყვეტენ არა მხოლოდ იმას თუ რა ისწავლონ, არამედ როგორ ისწავლონ. ისინი კარგად ერკვევიან ტექნოლოგიებში და ითხოვენ სწავლებას ტექნოლოგიების გამოყენებით. ახალ რეალობაში მოხვედრილი მასწავლებლები, როგორც მენტორები და ფასილიტატორები, ვალდებული არიან შეარჩიონ ახალი ინსტრუმენტები და უპასუხონ არსებულ მოთხოვნებს.

კვლევის შედეგად შეგვიძლია, დავასკვნათ, რომ ინდუსტრია 4.0-ისა და ინტერნეტის პირობებში განხორციელდა დესტაბილიზაცია სხვადასხვა სექტორში და უახლოეს მომავალში მრავალი ცვლილება განხორციელდება აუცილებელი საჭირო უნარების, მოსწავლეების ინტერესებისა და ახალი მასწავლებლის დინამიკის შესაბამისად. განათლება არ არის გამონაკლისი და სწავლა-სწავლების მომავალი სრულიად განსხვავებული იქნება.

საკვანძო სიტყვები: სწავლა-სწავლება, მეოთხე სამრეწველო რევოლუცია, 21-ე საუკუნის უნარები, ინფორმაციული ტექნოლოგიები.

Teaching and Learning: changing trends, new demands

Fred Kasirye

PhD student, Caucasus School of Business, Caucasus University, Georgia, f_kasirye@cu.edu.ge

This study set out with three **key objectives**, among others, to establish the skills defining the 21st-century workforce, establish the nature of learners in the 21st century, as well as ascertain the changes teachers need to adapt to in order to pace right. Ultimately this would inform the desired goal of establishing the changing trends in teaching and learning, identifying the demands, and establishing the push and pull factors.

The **research method** used was a literature review of scholarly works done across different regions of the world. The discussion shows that the 21st-century skill set is very volatile in nature and rotates a lot around creativity, innovation, and high competitiveness. It was also observed that 21st-century learners are a whole lot different from their counterparts in previous centuries. They are categorically very fast in their learning, like to be involved, and often time decide not only what to learn but also how to learn it. They are very tech-savvy and demand to be taught this way. Teachers in the new wave of realities have a duty to retool and meet the demands of the day as mentors and facilitators. They ought to endure lessons on a daily basis that enable them to attend to individual and group learners alike.

The **study** concludes that with the onset of industry 4.0, and the internet of things, sector-wide destabilization has been realized and is bound to change many things to match the skill needs, learner interests, and new teacher dynamics. Education is not an exception and the future of learning is entirely a different ball game.

Keywords: future of teaching and learning, 4th industrial revolution, 21st-century skills, internet of things, information technology.

უმაღლესი განათლება და მდგრადი განვითარების მიზნები

ჟანეტა კილასონია

სოციალური მეცნიერებების დოქტორანტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საქართველო, jkilasonia@gmail.com

საკონფერენციო თემა ფოკუსირებულია უმაღლეს განათლებასა და მდგრადი განვითარების მე-4 მიზანზე, რომელიც გულისხმობს ინკლუზიური და თანასწორი ხარისხიანი განათლების უზრუნველყოფას და უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობების შექმნას ყველასათვის. უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს უმნიშვნელოვანესი როლი აკისრიათ მდგრადი განვითარების მიზნების და მისი 2030 წლის დღის წესრიგის შესრულებაში, რომელიც მიიღო გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ 2015 წელს. მოცემული თემის მიზანია მდგრადი განვითარების მე-4 მიზანსა და უმაღლეს განათლებას შორის კავშირის ანალიზი.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ყველა წევრი სახელმწიფოს მიერ 2015 წელს მიღებული 17 მდგრადი განვითარების მიზანი (Sustainable Development Goals SDGs) მოიცავს სოციალურ-ეკონომიკურ, გარემოსდაცვით და ტექნოლოგიურ განვითარებასთან დაკავშირებულ საკითხთა ფართო სპექტრს და ვრცელდება მსოფლიოს ყველა ქვეყანაზე. მდგრადი განვითარების მიზნებმა გააფართოვა ხედვა, რის შედეგადაც დაწყებით და საშუალო განათლებასთან ერთად მოიცვა უმაღლესი განათლება. ეს მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო, რადგან ათასწლეულის განვითარების მიზნების დღის წესრიგის ნაწილი არ იყო უმაღლესი განათლება.

მდგრადი განვითარების მე-4 მიზანი მოითხოვს თანაბარ ხელმისაწვდომობას ხარისხიან განათლებაზე, მათ შორის, უმაღლეს განათლებაზე. ამასთან ერთად, უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს მნიშვნელოვანი როლი აკისრიათ მდგრადი განვითარების ყველა მიზნის მიღწევაში. მათი განსაკუთრებული როლის გამო ადამიანის ცნობიერების ფორმირებაში, ცოდნის წარმოებასა და ინოვაციაში. გარდა ამისა, უმაღლესი სასწავლებლები პასუხისმგებელი არიან დაეხმარონ ადამიანებს თავიანთი მოქალაქეობრივი როლის გაცნობიერებაში და უზრუნველყონ უნარ-ჩვევები და კომპეტენციები მომავალი პროფესიონალებისთვის, რათა უპასუხონ მდგრადი განვითარების გამოწვევებს.

საკვანძო სიტყვები: მდგრადი განვითარების მიზნები, უმაღლესი განათლება.

Higher education and Sustainable Development Goals

Zhaneta Kilasonia

PhD Candidate in Social Sciences, Georgian Technical University, Georgia, jkilasonia@gmail.com

The conference topic focuses on higher education and Sustainable Development Goal 4, which aims to ensure inclusive and equitable and quality education and lifelong learning opportunities for all.

Universities play a key role in the implementation of the Sustainable Development Goals and Agenda 2030 adopted by the United Nations General Assembly in 2015.

The purpose of this topic is to analyse the relationship between Sustainable Development Goal 4 and higher education. The 17 Sustainable Development Goals, adopted by all member states of the United Nations in 2015, cover a wide range of issues related to socio-economic, environmental and technological development and apply to all countries in the world. In addition to primary and secondary education, the Sustainable Development Goals now place more emphasis on higher education.

This was an important step as higher education was not part of the Millennium Development Goals agenda. Sustainable Development Goal 4 calls for equal access to quality education, including higher education. In addition, due to their special role in shaping human consciousness, knowledge production and innovation, higher education institutions play an important role in the achievement of all Sustainable Development Goals, providing skills and competences for future professionals to meet the challenges of sustainable development.

Keywords: higher education, sustainable development goals.

ინგლისურის როგორც მეორე უცხოური ენის სწავლებისათვის ჰანდემის პირობებში

ეკატერინე თოფურია

პროფესორი, გურამ თავართქილაძის სასწავლო უნივერსიტეტი, საქართველო, etopuria@yahoo.com

სტატია სახელწოდებით „ინგლისურის როგორც მეორე უცხოური ენის სწავლებისათვის ჰანდემის პირობებში“ ეძღვნება ჯორჯ სიმენსის კონექტივიზმის თეორიას. სტატია ასახავს კონექტივიზმის უახლესი თეორიის როლს თანამედროვე სწავლების სისტემაში ონლაინ პლატფორმების გამოყენებით, ენის შემსწავლელის და ინტერნეტ ქსელის უკუკავშირის საფუძველზე დაგროვილი და აკუმულირებული ცოდნის საფუძველზე ადამიანების უკეთ დაკავშირებასა და ინფორმაციის დაგროვების ახალი შესაძლებლობების შექმნას.

ნიღაბზე დამოკიდებულ საზოგადოებაში ასოციალურია უნიღბოდ კომუნიკაცია პირდაპირი და ირიბი მნიშვნელობით, მით უფრო, თუ მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით არასაკმარის ცოდნას ვფლობთ. სწორედ აღნიშნულმა საკითხმა გამოიწვია კონექტივიზმის თეორიისადმი ჩემი ინტერესი, რაც მრავალმხრივ შეიძლება გამოვიყენოთ ლინგვისტიკასა, თუ ზოგადად კომუნიკაციაში, მით უფრო, რომ სტუდენტების უმრავლესობა ონლაინ სწავლების რეჟიმში წიგნს სრულიად დამორდა.

სტატიის თეორიული მნიშვნელობა ეყრდნობა გამოკითხვის ფილოსოფიურ მოდელს. მისთვის ამოსავალი ფიგურა ადამიანია და მისი ინდივიდუალური ბუნება, თუ როგორ შეძლებს ის დააკავშიროს მისთვის ახალი ინფორმაცია უკვე დაგროვილ ცოდნას და მოძებნოს თანამოაზრეები ინტერნეტ ქსელში და, ამასთან, გამოკითხვა ინგლისურ ენაზე აწარმოოს ინგლისური სოციუმის წარმომადგენლებთან.

ინგლისური ენის როგორც მეორე უცხოური ენის სწავლებისას გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ სტუდენტები სრულიად არასაკმარის და მოძველებულ ცოდნას ფლობენ კონკრეტულ თემატიკასთან დაკავშირებით და ეყრდნობიან ბიჭვიორიზმის, კონგნიტივიზმისა და კონსტრუქტივიზმის თეორიებს, რაც სრულიად არასაკმარისია თანამედროვე ცვალებად და ინფორმაციით დატვირთულ სამყაროში.

კონექტივიზმის თეორია პირდაპირი გამოკითხვის გარეშე ჩათმი მოცემული ან კომენტარებში დაგროვილი ინფორმაციის საფუძველზე სტუდენტს აძლევს საშუალებას დააგროვოს ინფორმაცია დასმულ კითხვასთან დაკავშირებით. ეს ერთგვარი არაფორმალური ცოდნაა, უფრო ინფორმაცია და პრაქტიკულ მიზნებს ემსახურება - გაუზიაროთ ერთმანეთს გამოცდილება და გავხდეთ ცოდნის თანაზიარი. სრულიად უცხო თემატიკა სტუდენტისათვის უცნობი ინფორმაციით შეიძლება გახდეს საფუძველი ინტერპრეტაციის საფუძველზე ახალი ინფორმაციის დაგროვების, ერთი მხრივ, და, მეორე მხრივ, თანამოაზრეების შემოკრებისათვის.

სტატიის პრაქტიკული ღირებულება ეძღვნება იმ ძირითადი აზრის იმპლემენტაციას, რომ მთავარია ცოდნის არხების გამრავლება და მრავალფეროვნება, ვიდრე ამ არხებში ფაქტობრივად თავმოყრილი შიგთავსის დასწავლა.

მამასადამე, წარმოდგენილი სტატია განიხილავს კონექტივიზმს, როგორც არაფორმალური განათლების მნიშვნელოვან ნაწილს; ამტკიცებს, რომ სწავლა უწყვეტი პროცესია, რომელიც მთელი ცხოვრების მანძილზე გრძელდება; და სწავლა და სამსახურებრივი აქტივობები აღარ არის იზოლირებული ერთმანეთისაგან.

ტექნოლოგიები ცვლიან ჩვენს ტვინს. ინსტრუმენტები, რომლებსაც ვიყენებთ, განსაზღვრავენ და განაპირობებენ ჩვენს აზროვნებას; და, მამასადამე, ჩვენ აღარ გვჭირდება პერსონალური გამოცდილება და ცოდნის შექმნა საჭირო აქტივობების განსახორციელებლად. ჩვენ ვიღებთ ჩვენს კომპეტენტურობას კავშირების დამყარებით ინტერნეტ სივრცეში. ამით, ერთი მხრივ, მოვიპოვებთ ინფორმაციას და, მეორე მხრივ, ვიძენთ თანამოაზრეებს, რაც საუკეთესო საშუალებაა ავთენტური ინგლისური ენის დაუფლებისათვის.

საკვანძო სიტყვები: კონექტივიზმი, უცხოური ენა, სწავლა-სწავლება.

On-line studies of ESL in times of pandemic

Ekaterine Topuria

Professor, Guram Tavartkiladze Teaching University, Georgia, etopuria@yahoo.com

The teaching and studying process via the internet because of pandemic is being a matter of discourse for a long time. The question whether the internet teaching appears to be a remote teaching-learning process or the on-line one has been a matter of concern. 3

The aim of the article is to see the challenges of the theory of connectivism for the ESL on-line classes.

The theoretical value of the article lies in search of connections between disparate ideas and fields, what can create new innovations not only in technology but on the theoretical bias. It is the integration of principles explored by chaos, network, and complexity and self-organization theories.

Connectivism is driven by the understanding that decisions are based on rapidly altering foundations. Vaill emphasises that “learning must be a way of being – an ongoing set of attitudes and actions by individuals and groups that they employ to try to keep abreast of the surprising, novel, messy, obtrusive, recurring events.” (Siemens, 2004).

New information is continually being acquired. The ability to draw distinctions between important and unimportant information is vital. Thus, the principles of connectivism are as follows:

1. Learning and knowledge rests in diversity of opinions;
2. Learning is a process of connecting specialized nodes or information sources;
3. Learning may reside in non-human appliances;
4. To know more is more critical than what is currently known.

The practical value of the article is to use the theory of connectivism in the ESL classes for teaching different language skills. In this case, the writing skill for the formal letter writing appears to be one of the examples for implementing the theory of connectivism into practice. One of the examples of the theory of connectivism is the so-called remote learning.

The present article considers connectivism as an important part of non-formal education; asserts that learning is a continuous process that lasts throughout life.

Technologies are changing our brains. The tools we use define and shape our thinking; and, therefore, we no longer need to acquire personal experience and knowledge to carry out the necessary activities. We gain our expertise by making connections on the Internet. In this way, on the one hand, we will gain information and, on the other hand, we will find like-minded people, which is the best way to master the authentic English language.

Keywords: on-line learning/teaching, remote learning/teaching, distance learning/teaching, resource sites, quality insurance.

ამოცანაზე დაფუძნებული სწავლების მეთოდოლოგიის გავლენა მოსწავლის ავტონომიის განვითარებაზე დისტანციურ განათლებაში

ლელა აბდუშელიშვილი

პროფესორი, შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტი, საქართველო,
lelaabdushelishvili@hotmail.com

მოსწავლების მიზანია გავანალიზოთ მეთოდური ამოცანის/საკომუნიკაციო დავალების შესრულებაზე ორიენტირებული სწავლების მეთოდის ზეგავლენა შემსწავლელთა ავტონომიურობის განვითარებაზე დისტანციური სწავლების პროცესში სხვადასხვა საგანსა და დისციპლინაში.

მეთოდოლოგია: ემპირიული კვლევა ჩატარდა საქართველოს რამდენიმე უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში საბაკალავრო და სამაგისტრო საფეხურზე ონლაინ კითხვარების და ონლაინ პირისპირ ინტერვიუების მეშვეობით 2020-2022 წლებში პანდემიის დროს. ძირითადი ყურადღება გამახვილებული იყო იმ გარემოებაზე, თუ როგორი პოზიტიური ზეგავლენა მოახდინა საკომუნიკაციო დავალების შესრულებაზე ორიენტირებულმა სწავლებამ შემსწავლელთა ავტონომიურობაზე ზოგადი და ბიზნეს ინგლისურის, აკადემიური წერის, ბიზნეს კომუნიკაციის, ორგანიზაციული ქცევის, სტრატეგიული კომუნიკაციის, კვლევის მეთოდების სასწავლო კურსების განხორციელებისას საქართველოს და ინდოეთის რამდენიმე უმაღლეს სასწავლებელში.

შედეგები და დასკვნები: მონაცემთა ანალიზის შედეგად დადგინდა, რომ შემსწავლელთა ავტონომიურობასა და ინტერაქციას შორის დადებითი კავშირია მასწავლებლებსა და შემსწავლელთა შორის. რაც უფრო მეტად ერთვებიან შემსწავლელები დავალებების შესრულებაში, მით უფრო წარმატებით გადალახავენ სირთულეებს და გამოწვევებს დისტანციურად, მათ უვითარდებათ ახალი სიტუაციების მართვის და თვითკონტროლის უნარი. მათი საკუთარი შემეცნების კომპეტენცია კიდევ უფრო განვითარდა. უფრო მეტიც, ძლიერი სურვილიც კი გამოთქვეს მეცადინეობებზე რეგულარულად დასწრებოდნენ.

საკვანძო სიტყვები: ავტონომიურობა, ინტერაქცია, სწავლების მეთოდოლოგია.

The impact of task-based teaching methodology on developing learner autonomy across disciplines in distance education

Lela Abdushelishvili

Professor, International Black Sea University, Georgia, lelaabdushelishvili@hotmail.com

The **objective** of the study is to investigate the influence of task-based methodology on the development of learner autonomy in distance education across various subjects and disciplines.

Methods: The empirical study was carried out in several high educational institutions in Georgia for Georgian and foreign students using the online questionnaire and a face-to-face online interview during the outbreak of COVID-19 from 2020-2022. The main focus was made on how task-based teaching positively influenced learner autonomy in teaching ELT, Business English, Academic Writing, Business Communication, Organizational Behavior, Strategic Communication, Research Methods at BA and MA levels in several high educational institutions of Georgia and India.

Results and conclusion: Analysis of data demonstrated positive correlation between autonomy of the learner and interaction between students and teachers. The more students were involved in doing tasks, overcoming challenges of doing them at a distance while being stuck to computer screens, the more they developed the skill of managing new situations and enhance self-awareness. They observed how their self-awareness got further developed and they even expressed keen desire of attending classes regularly.

Keywords: autonomy, interaction, teaching methods.

ენის სწავლების კორპუსზე დაფუძნებული მიდგომები

ნინო წულაია

განათლების მეცნიერებების დოქტორი, სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო,
nino.tsulaia@sou.edu.ge

გასული საუკუნის ტექნოლოგიურმა მიღწევებმა დასაბამი მისცა ენათმეცნიერების ახალი დარგის, კორპუს ლინგვისტიკის, აღმოცენებას. კორპუს ლინგვისტიკის განვითარებამ და კორპუსების სასწავლო მიზნებისთვის გამოყენების დაწყებამ რევოლუცია მოახდინა ენის სწავლების სფეროში. კორპუსზე დაფუძნებული სწავლება განლავთ ინოვაციური, კონსტრუქტივისტული და ეფექტური მეთოდი ენის სწავლებაში.

მოხსენება **მიზნად** ისახავს კორპუსზე დაფუძნებული სწავლების ზოგადი თავისებურებების მიმოხილვას, ლექსიკისა და გრამატიკის სწავლებაში კორპუსზე დაფუძნებული მიდგომების გაცნობას; ასევე, წარმოგიდგინთ ჩატარებულ კვლევას კორპუსზე დაფუძნებული გრამატიკის სწავლების შესახებ ქართულ EFL (ინგლისური, როგორც უცხოური ენა) კონტექსტში.

საქართველოს ერთ-ერთ უმაღლეს სასწავლებელში კვაზი-ექსპერიმენტული კვლევა ჩატარდა 44 EFL სტუდენტთან. კვლევის **შედეგებმა** აჩვენა, რომ ექსპერიმენტული ჯგუფის (კორპუსზე დაფუძნებული გრამატიკის სწავლების მეთოდით შემსწავლელმა) სტუდენტებმა საკონტროლო ჯგუფის (ტრადიციული ექსპლიციტური გრამატიკის სწავლების მეთოდით შემსწავლელ) სტუდენტებზე საგრძობლად მაღალ შედეგებს მიაღწიეს. დაწყვილებული ნიმუშის T-ტესტის შედეგებმა აჩვენა, რომ p-მნიშვნელობა იყო 0,003, რამაც დაამტკიცა, რომ სხვაობა ჯგუფების მიღწევებს შორის განლდათ სტატისტიკურად მნიშვნელოვანი ($0,003 < 0,05$). პოსტექსპერიმენტულ გამოკითხვაში ექსპერიმენტული ჯგუფის სტუდენტებმა კორპუსზე დაფუძნებული გრამატიკის სწავლების მეთოდი შეაფასეს, როგორც მოსწავლეზე ორიენტირებული, მოტივაციური, უნარებზე ორიენტირებული, ავტონომიური, საინტერესო და სახალისო გრამატიკის სწავლების მეთოდი.

ლიტერატურის მიმოხილვის, ჩატარებულ კვლევაში სტუდენტების მიღწევებისა და სტუდენტების მიერ მეთოდის შეფასების საფუძველზე შეიძლება დავასკვნათ, რომ ენის სწავლების კორპუსზე დაფუძნებული მიდგომები გამოირჩევა მრავალი უპირატესობით, კერძოდ, კორპუსზე დაფუძნებული სწავლება ენის ნიმუშების ავთენტურ კონტექსტში დაკვირვებისა და შესწავლის საშუალებას იძლევა; კორპუსზე დაფუძნებული სწავლება ქმნის კონსტრუქტივისტულ საკლასო გარემოს, ხელს უწყობს ავტონომიურ სწავლას და ეხმარება სტუდენტებს გაიუმჯობესონ ანალიტიკური აზროვნების, კრიტიკული აზროვნების, პრობლემის გადაჭრის, თანამშრომლობითი და უწყვეტი განათლების სხვა მნიშვნელოვანი უნარები.

საკვანძო სიტყვები: კორპუსები, ენის სწავლება და სწავლა, კორპუსზე დაფუძნებული მიდგომები, უპირატესობები.

Corpus-Based Approaches to Language Teaching

Nino Tsulaia

Doctor of Education Sciences, Sokhumi State University, Georgia, nino.tsulaia@sou.edu.ge

Technological breakthroughs of the past century gave rise to a new branch of linguistics named corpus linguistics. The development of corpus linguistics and the start of applying corpora for teaching purposes have revolutionized the field of language teaching. Corpus-based teaching is an innovative, constructivist, and effective method in language education.

The report intends to review the general peculiarities of corpus-based teaching, corpus-based approaches to vocabulary and grammar teaching, and present the conducted study regarding corpus-based grammar teaching in the Georgian EFL (English as a Foreign Language) context. A quasi-experimental study was conducted with 44 EFL students in one of the higher education institutions in Georgia.

The results of the study revealed that the students of the experimental group (taught by the corpus-based grammar teaching method) achieved significantly higher results than the students of the control group (taught by the traditional explicit grammar teaching method). The results of the paired-sample T-test showed that the p-value was 0.003 which proved that the difference between the achievements of the groups was statistically significant ($0.003 < 0.05$). In the post-experimental survey, the students of the experimental group acknowledged the corpus-based grammar teaching method as a student-centred, motivational, skills-oriented, autonomous, engaging and fun grammar learning method.

Based on the literature review, the students' achievements in the conducted study, and the evaluation of the method by the students, it can be inferred that corpus-based approaches to language teaching are distinguished by many advantages, in particular, corpus-based teaching allows observation and study of language patterns in authentic contexts; corpus-based teaching creates constructivist classroom environment, promotes autonomous learning and helps students improve analytical thinking, critical thinking, problem-solving, collaboration, and other lifelong learning skills.

Keywords: corpora, language teaching and learning, corpus-based approaches, benefits

სწავლა-სწავლების ინოვაციური მეთოდები და კვლევის შედეგების ანალიზი

მარიამ თვარაძე

დოქტორანტი, აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო, mariamtvaradze@gmail.com

მსოფლიოში განათლება ერთერთი მნიშვნელოვანი სფეროა. სწორედ ამიტომ თანამედროვე ეპოქაში ჩნდება მოთხოვნა სწავლა-სწავლების პროცესში ინოვაციურ მიდგომებისა და ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების.

კვლევის მიზანია სწავლა-სწავლების პროცესში თანამედროვე მიდგომების განსაზღვრა, ქართულ რეალობაში ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების შესაძლებლობების დადგენა, სტუდენტების შეხედულებებისა და მათი მოთხოვნების დადგენა, სასწავლო დაწესებულებების გეგმებისა და შეხედულებების ანალიზი, მსოფლიო პრაქტიკის მიმოხილვა და ჩატარებული კვლევის შედეგების გავრცობა.

კვლევაში მონაწილეობა მიიღო 20-მდე სასწავლო დაწესებულებამ და 50-მდე სტუდენტმა. პირველადი ინფორმაცია მიღებული იქნა პირდაპირი კომუნიკაციით, ინტერვიუს მეშვეობითა და ანკეტური გამოკითხვის მეთოდით.

საბოლოოდ შევძლებთ დავადგინოთ, რა მდგომარეობაა დღეს სასწავლო დაწესებულებებში თანამედროვე მეთოდების გამოყენების კუთხით, რა სტრატეგიებსა და ტექნოლოგიებს იყენებენ ისინი და რა ინოვაციური მიდგომების გამოყენება შეგვიძლია სფეროს გასავითარებლად. ასევე შევძლებთ განვსაზღვროთ თანხვედრაშია თუ არა სტუდენტების მოლოდინები სასწავლო დაწესებულებების გეგმებთან და შეხედულებებთან.

გარდა ზემოთხსენებულისა, კვლევაში განვსაზღვრავთ უცხოური სასწავლო დაწესებულებების პრაქტიკებს, მიდგომებსა და ტექნოლოგიებს, ასევე დავადგენთ თუ რისი გადმოტანა და ადაპტირება შეგვიძლია ქართულ რეალობასთან მიმართებაში. მაგალითისთვის მოყვანილი იქნება ჰოლოგრაფული გამოსახულებების პრაქტიკა და სიმულაციური პროგრამები.

საკვანძო სიტყვები: სწავლა-სწავლების მეთოდები, თანამედროვე მიდგომები, სწავლის ინოვაციური მეთოდები.

Innovative methods of teaching and learning: analysis of the study results

მარიამ თვარაძე

PhD student, East European University, Georgia, mariamtvaradze@gmail.com

Education is one of the most important fields in the world. That is why, in the modern era there is a demand for innovative approaches and the use of new technologies in the teaching-learning process.

The purpose of the study is to determine modern approaches in the teaching-learning process, to determine the possibilities of using new technologies in the Georgian reality, to determine the views of students and their requirements, to analyse the plans and views of educational institutions, to review world practice and to disseminate the results of the conducted research.

Up to 20 educational institutions and up to 50 students participated in the research. Primary information was obtained through direct communication, interviews and questionnaires. Finally, we will be able to determine what the situation is today in terms of the use of modern methods in educational institutions, what strategies and technologies are they using and what innovative approaches can we use to develop the field. We will also be able to determine whether the expectations of students are in line with the plans and views of educational institutions.

In addition, the study will define the practices, approaches and technologies of foreign educational institutions, as well as reveal what we can transfer and adapt to the Georgian reality. As an example, the practice of holographic images and simulation programs will be given.

Keywords: teaching-learning methods, modern approaches, innovative learning methods.

საქართველოს საგანმანათლებლო სივრცეში რესურსების გამოყენების ეფექტიანობის ზრდის პრობლემები და პერსპექტივები

ციცინო ძოჭენიძე

ასოცირებული პროფესორი, ბიზნესის და ეკონომიკის ფაკულტეტი, ქუთაისის უნივერსიტეტი, საქართველო, tsitsino.dzotsenidze@atsu.edu.ge

ზურაბ მუშკუდიანი

პროფესორი, ბიზნესისა და სოციალური მეცნიერებების ფაკულტეტი, გურამ თავართქილაძის თბილისის სასწავლო უნივერსიტეტი, საქართველო, zurab.mushkudiani@gttu.edu.ge

კვლევის მიზნები: საქართველოს მსგავსი მცირე ქვეყნებისთვის მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარება სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. ეს მოითხოვს განათლების ყველა საფეხურის შემდგომ გაუმჯობესებას, რაც, ალბათ, შეუძლებელი იქნებოდა ადეკვატური ფინანსური რესურსების გარეშე.

კვლევის მიზანია საქართველოს განათლების რეფორმების ტენდენციების ჩვენება მდგრადი განვითარების მიზნებთან და ევროინტეგრაციის გამოწვევებთან შესაბამისობაში. მსოფლიო ბანკისა და, საფრანგეთის განვითარების საბჭოს მიერ საქართველოს ადამიანური კაპიტალის განვითარების სისტემის ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით, არსებული პროექტების და დაფინანსების წყაროების განხილვა.

კვლევის მეთოდები: ევროსტატის, გაეროს, მსოფლიო ბანკის და საქსტატის მონაცემთა ბაზებზე დაფუძნებული შედარებითი ანალიზის მეთოდის გამოყენება.

კვლევის შედეგები: 21-ე საუკუნის კონკურენტუნარიანი ქვეყნები თავიანთ რესურსებს უბიძგებენ მეცნიერების, განათლების, წარმოებისა და ვაჭრობისკენ (SEPT). მწირი დაფინანსება, ეკონომიკური კრიზისი, ფრაგმენტული სასწავლო პროგრამები, სუსტი კავშირი განათლებასა და შრომის ბაზარს შორის, თანამედროვე მოთხოვნების სრული შეუსრულებლობა და კორუფცია ქვეყნის მთავარ პრობლემად ითვლებოდა. მსოფლიო ბანკის და საფრანგეთის განვითარების სააგენტოს პროექტით „ადამიანური კაპიტალის განვითარება საქართველოში“ გამოყოფილი თანხა შეადგენს 500 მლნ დოლარს და 100 მლნ ევროს.

დასკვნები: ოცდაათი წლის განმავლობაში განათლების სისტემაში მიმდინარე პროცესები თავდაპირველად ქაოტური, უსისტემო და ხშირად სპონტანური იყო. საქართველოს მთავრობა მომდევნო 6-7 წლის განმავლობაში 6 მლრდ აშშ დოლარის დახარჯვას გეგმავს ადამიანური განვითარების სერვისების ნაწილში. მსოფლიო ბანკის შემოთაღნიშნული პროგრამის მიზანია დაზოგინოს ქვეყანას 2 მლრდ აშშ დოლარი. მონიტორინგს მსოფლიო ბანკი ჩაატარებს ინდიკატორების მიხედვით. პროექტის განხორციელება გულისხმობს არაკონკურენტული კადრების გაფილტვრასაც. მთავარ გამოწვევად რჩება ინკლუზიურობა, საზოგადოების ჩართულობა, ციფრული ეკონომიკის და ზოგადად ციფრული უნარების დაბალი დონე, რაც რეფორმის ერთ-ერთ მიმართულებას - დაკავშირებადობას - რისკის ქვეშ აყენებს. არსებობს რისკი ამ დაფინანსების მონიტორინგის არასაკმარისად გამჭვირვალობასთან დაკავშირებით. მეორე მხრივ, ადამიანური კაპიტალის განვითარების პროგრამის განხორციელება ერთ სულ მოსახლეზე მთლიანი შიდა პროდუქტის 1.64-ჯერ გაზრდას გამოიწვევს.

საკვანძო სიტყვები: რეფორმები, მდგრადი განვითარების მიზნები, ინტეგრაცია.

Problems and prospects of increasing the efficiency of resource use in the educational space of Georgia

Tsitsino Dzotsenidze

Associate Professor, Faculty of Business and Economics, Kutaisi University, Georgia

tsitsino.dzotsenidze@atsu.edu.ge

Zurab Mushkudiani

Professor, Faculty of Business and Social Sciences Faculty, Guram Tavartkiladze Tbilisi Teaching University, Georgia, zurab.mushkudiani@gttu.edu.ge

Research objectives: The purpose of the study is to show the trends of Georgian education reforms in accordance with the goals of sustainable development and the challenges of European integration, as well as to discuss existing projects and sources of funding by the World Bank and the French Development Council in order to increase the effectiveness of the human capital development system of Georgia.

Research methods: Comparative analysis based on Eurostat, UN, World Bank and Saqstat databases.

Research findings: Competitive nations of the 21st century are moving their resources towards science, education, production and trade (SEPT). Scarce funding, economic crisis, fragmented educational programs, weak connection between education and the labour market, complete failure to meet modern requirements and corruption were considered the main problems of the country. The allocated funding for the project "Development of human capital in Georgia" of the World Bank and the French Development Agency amounts to 500 million US dollars and 100 million Euros.

Conclusions: During thirty years, the processes in the education system were initially chaotic, unsystematic and often spontaneous. The government of Georgia plans to spend 6 billion US dollars in human development services over the next 6-7 years. The goal of the above-mentioned program of the World Bank is to save the country 2 billion US dollars. Monitoring of the project implementation will be conducted by the World Bank. The implementation of the project involves the filtering of non-competitive personnel. The main challenge remains inclusiveness, community involvement, the low level of the digital economy and digital skills, in general, which puts one of the directions of the reform - connectivity - at risk. There is a risk of insufficient transparency in the monitoring of this funding. On the other hand, the implementation of the human capital development program will increase the gross domestic product per capita by 1.64 times.

Keywords: reforms, SDG, integration, sustainable.

ციფრული ეკონომიკის განვითარების პერსპექტივები საქართველოში

სიმონ (ამირან) თავართქილაძე

პროფესორი, სამართლის, განათლების, ბიზნესისა და ტექნოლოგიების ფაკულტეტი, ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო, amiran_req@hotmail.com

ციფრული ეკონომიკა ეხება ეკონომიკის ყველა დარგსა და სექტორს, ნებისმიერი კონკურენტუნარიანი პროდუქციისა და მომსახურების წარმოებას.

მოსხენების მიზანია „მნიშვნელოვანი და გადამწყვეტი ფაქტორის“ წარმოჩინება, საკითხის კიდევ უფრო აქცენტირება და ამ მიმართულებით განათლების სისტემის როლისა და პასუხისმგებლობის გააზრება.

ხუთი წლის წინ ციფრული ეკონომიკა იწოდებოდა როგორც „მომავლის ეკონომიკა“. დღეს იგი „აწმყოს ეკონომიკა“. 2021 წლის ევროკომისიის მონაცემებით, ევროპის ციფრული ბაზრის 42% ონლაინ სერვისებს უკავია, აშშ-ში - 54%, ხოლო ელექტრონული კომერციის სფეროში გაერთიანებული სამეფო, გერმანია და საფრანგეთი ლიდერობენ - ყოველწლიური ბრუნვის 67% სწორედ ამ ქვეყნებზე მოდის. ციფრული ეკონომიკა ჩინეთის მთლიანი შიდა პროდუქტის თითქმის მესამედია.

გლობალურად მცირდება იმ პროფესიების რაოდენობა, რომელთაც ტექნოლოგიების ცოდნა არ სჭირდება. საყურადღებოა, რომ ქვეყანაში ჩნდება მსხვილი საერთაშორისო IT-კომპანიების წარმომადგენლობები, ისინი იწყებენ თანამშრომლობას ადგილობრივ IT-სპეციალისტებთან, რომლებიც საერთაშორისო ორგანიზაციების შეკვეთებზე მუშაობენ. თუმცა, სერიოზულ შემაფერნებელ ფაქტორს წარმოადგენს კვალიფიციური კადრების სიმცირე. მაგალითად, აშშ-ში IT სპეციალისტების რაოდენობა შეადგენს მთელი შრომისუნარიანი მოსახლეობის 2,4%-ს, ხოლო გერმანიასა და დიდ ბრიტანეთში 4,3%-ს. ამ მხრივ საქართველოში საკმაოდ დიდი ჩამორჩენა გვაქვს.

აუცილებელია განვითარდეს ამ მიმართულებით განათლების სისტემის ინფრასტრუქტურა, მომზადდეს ახალი პედაგოგები, ტრენერთა ტრენერები და სხვა. ამასთან, ქართულ ენაზე შესაბამისი ლიტერატურა ან კვლევები კიდევ უფრო ცოტაა.

მსოფლიო ბანკის GENIE პროგრამის 2018 წლის ანგარიშის თანახმად, ისტ (ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები) სამუშაო ადგილების ჯამური წლიური მოთხოვნა მოიცავს 350 ვაკანსიას ისტ სპეციალისტზე (უმაღლესი განათლება მოითხოვება) და 1000-მდე ვაკანსიას ისტ ტექნიკოსზე.

მართალია, ქვეყანაში უკვე შემუშავებულია საქართველოს ციფრული პოლიტიკა და სტრატეგია, მაგრამ სწრაფად ცვალებად გარემოში, სწრაფად განსახორციელებელი რეფორმებია საჭირო, უპირველეს ყოვლისა, მუდმივი მონიტორინგი და პროგრამებში ინტეგრირება. შესაბამისობაშია მოსაყვანი ციფრული გარემოს ნორმატიულ სამართლებრივი სივრცე და სხვა.

ამასთან, ერთი მხრივ, ბოლო წლებში გაიზარდა ტექნოლოგიების „სწავლების შესაძლებლობა“, მათ შორისაა ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტი (BTU). მაგრამ „სწავლების შესაძლებლობების“ არსებობა არ ნიშნავს მისი განხორციელების გარანტიას.

დასაჩქარებელია „ციფრული განათლების სტრატეგიის“, სასწავლო პროგრამების შემუშავება, ინპლემენტაცია, არსებულ სასწავლო კურსებში ციფრული კომპონენტის გაძლიერება, ახალგაზრდებში ციფრული სამეწარმეო კულტურის განვითარება და სხვა.

ცვლილებების ბუნება მუდმივად ცვალებადია. შესაბამისად, დღეს გასაკეთებელი დღეს უნდა გაკეთდეს.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული პოლიტიკა; ციფრული ეკონომიკა; ციფრული ტექნოლოგიები.

Development prospects of digital economy in Georgia

Simon (Amiran) Tavartkiladze

*Professor, Faculty of Law, Education, Business and Technology, European University, Georgia,
amiran_req@hotmail.com*

Digital economy refers to all sectors of the economy, the production of any competitive products and services.

The purpose of the report is to present an "important and decisive factor" and to understand the role and responsibility of the education system.

Five years ago, the digital economy was called the "economy of the future". Today it is "the economy of today". According to the data (2021) of the European Commission, 42% of the European digital market refers to online services, 54% - of the USA; thus, United Kingdom, Germany and France are the leaders in this direction, 67% of the annual turnover comes from these countries. The digital economy accounts nearly a third of China's GDP. Globally, the number of professions that do not require knowledge of technology is decreasing.

It is noteworthy that representative offices of large international IT companies are entering into Georgia offering cooperation to local IT specialists. However, there is a lack of qualified personnel in Georgia,

It is necessary to develop the infrastructure of the education system in this direction, provide trainings of trainers, etc. Furthermore, there is a lack of relevant literature or researches in Georgian language.

Although the digital policy and strategy of Georgia have already been developed, fast-implemented reforms are needed in rapidly changing environment.

The development of the "digital education strategy", training programs, strengthening of the digital component in the existing training courses, development of digital entrepreneurial culture among young people should be implemented promptly in the higher education institutions.

Keywords: digital policy, digital economy, digital technologies.

ტრადიციული სწავლება და დისტანციური სწავლება

მაია მანჭავა

პროფესორი, მედიცინის ფაკულტეტი, ევროპის უნივერსიტეტი, საქართველო,
maia.mantskava@eu.edu.com

სამედიცინო განათლება ხანგრძლივი, რთული სასწავლო პროცესია, რომელიც დიპლომამდელი და პოსტდიპლომურ განათლებას მოიცავს. სწავლება, გადასწავლება, დახელოვნების პერიოდში გარკვეულ და განსაკუთრებულ როლს ასრულებს სამედიცინო კვლევა, მისი დაგეგმვა/განხორციელების უნარი და მონაცემთა მოგროვების, სტატისტიკური ანალიზისა და შედეგების გაზიარების უნარი. ეს გრძელი ჯაჭვი თან ერთვის ყველა საგანს თუ დისციპლინას, იმის მიუხედავად, იგი საბაზისო თუ კლინიკური. გარდა ამისა, თანამედროვე სამედიცინო განათლება მოითხოვს კვლევითი კომპონენტის სწავლებას. მას არ აკისრია ცოდნის და განათლების დონის ამსახველი ინსტრუმენტის როლი. კვლევითი კომპონენტი იქცა ცალკეულ საგნად, რომელიც, ერთი მხრივ, უყალიბებს მსმენელს (სტუდენტს) საჭირო უნარ-ჩვევებს, ხოლო, მეორე მხრივ, მომავალ მედიკოსს ეძლევა ის ცოდნა, რომლის ფარგლებში მას მომავალში მკვლევრის კომპეტენცია მიეცემა. ასეთი საგნებია „კვლევის უნარები“, „კვლევის მეთოდები“, „სამეცნიერო მსჯელობა“ და სხვ. ყველა ამ საგანს გააჩნია სხვადასხვა საფეხური: პირველ საფეხურზე სტუდენტი სწავლობს თუ რა არის მეცნიერება და სამედიცინო კვლევა, მეორეზე - ეცნობა კვლევის განხორციელების ძირითად სტანდარტებს და სამართლებრივ მიდგომებს, მესამე საფეხურის შემდგომ მას გააჩნია ფაქტიურად ყველა უნარი და ცოდნა, რომ ჩაერთოს ბიოსამედიცინო კვლევებში, მეოთხე საფეხურზე კი სტუდენტს უნდა შეეძლოს სამეცნიერო პროექტის დაგეგმვა და ადმინისტრირება (იმიტირებული ან რეალური, ეს დამოკიდებულია სტუდენტის ცოდნაზე, უნარზე, უნივერსიტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის შესატყვისობაზე და მრავალ სხვა ფაქტორზე).

2020-2022 წწ. განმავლობაში რამდენიმე სემესტრი ტრადიციული სწავლება ჩაანაცვლა ონლაინ ფორმატმა. მსოფლიოში გავრცელებული პანდემიის გამო ეს იყო ერთადერთი გზა იმისთვის, რომ განხორციელებულიყო სტუდენტის ძირითადი უფლება - სწავლის უფლება. სამედიცინო სწავლების სპეციფიკიდან გამომდინარე ძალზე ძნელი იყო სწავლა/სწავლების ხარისხის დაქვეითების და ნიშნების ინფლაციის გარეშე განხორციელებულიყო პროგრამები ვადების შეფერხების გარეშე. განსაკუთრებით ეს შეეხო კვლევითი კომპონენტის სწავლებას. ჩვენ მიერ გამოკითხული იყო 100-ზე მეტი სტუდენტი სხვადასხვა სილაბუსით სწავლების დროს. სტუდენტები შეირჩა ისე, რომ მათ ჰქონოდათ ონლაინ და კონტაქტური სწავლების გამოცდილება. აღმოჩნდა, რომ პირველი საფეხურის მიმართ ონლაინ და კონტაქტური სწავლების დროს სტუდენტის დამოკიდებულება ერთგვაროვანი იყო საგნის მიმართ, თუმცა საფეხურების მომატებით სტუდენტთა უკმაყოფილება იზრდებოდა, განსაკუთრებით კი ეს მეოთხე საფეხურს ეხებოდა.

მიუხედავად იმისა, ცნობილია, რომ კვლევა ექსპერიმენტთან ასოცირებული ცნებაა, ძალზე გასაკვირია, რომ კვლევითი კომპონენტის მეოთხე სილაბუსით განხორციელებული საფეხურის სტუდენტები გამოთქვამდნენ განსაკუთრებულ უკმაყოფილებას, რადგან მათ არ უწევდათ ლაბორატორიაში მოღვაწეობა. როგორც შედეგი შეგვიძლია ვთქვათ, რომ მართლაც სამედიცინო პროგრამების ტრადიციული სწავლების მიდგომები ბევრად უფრო ნაყოფიერია, თუმცა დასაფიქრებელია ის ფაქტიც, რომ სტუდენტს არ აქვს მათემატიკური მოდელირების და in silico კვლევების დაგეგმვა/ჩატარების და ადმინისტრირების საკმარისი ცოდნა. როგორც ჩანს, სილაბუსებში არ იყო საკმარისად გაწერილი მოდელირების, როგორც კვლევითი სტრატეგიის მნიშვნელობა ბიომედიცინისათვის. გაიცა რეკომენდაციები მეორე და მესამე საფეხურის სილაბუსებში მოხდეს თეორიული მოდელირების სწავლება და ათვისება.

საკვანძო სიტყვები: დისტანციური სწავლება, სილაბუსი, მედიცინა.

Traditional and distance education

Maia Mantskava

Professor, Faculty of Medicine, European University, Georgia, maia.mantskava@eu.edu.com

Medical education is a long and complex learning process that includes undergraduate and postgraduate education. Medical research, its planning/implementation ability and the ability to collect data, statistical analysis and results dissemination play a certain and special role in the training, retraining, and training period. This long chain is attached to every subject or discipline, whether it is basic or clinical. In addition, modern medical education requires the teaching of a research component. It does not assume the role of an instrument reflecting the level of knowledge and education. The research component has become a separate subject, which, on the one hand, forms the necessary skills of the trainee (student), and on the other hand, the future doctor is given the knowledge within which he/she will be given the competence of a researcher in the future. Such subjects are "research skills", "research methods", "scientific reasoning", etc. All these subjects have different levels: at the first level, the student learns what science and medical research are, at the second level, he/she is introduced to the basic standards and legal approaches of conducting research; at the third level, he/she has virtually all the skills and knowledge to engage in biomedical research, and at the fourth level, the student must be able to plan and administer a project (simulated or real, depending on the student's knowledge, ability, compatibility with the university's material and technical base, and many other factors).

During the period of 2020-2022, traditional teaching was replaced by online format. Due to the worldwide pandemic, this was the only way to realize the basic right of the student - the right to study. Due to the specificity of medical education, it was very difficult to implement the programs without delaying the deadlines, without reducing the quality of learning/teaching and inflation of marks. This was especially true for the teaching of the research component. More than 100 students were interviewed by us while teaching different syllabus. Students were selected so that they had experience of online and face-to-face teaching. It was found that the student's attitude at the first level during online and contact teaching was uniform towards the subject, however, with the increase of the levels, the dissatisfaction of the students increased, and this was especially true for the fourth level.

Although it is known that research is a concept associated with experimentation, it is very surprising that the students in the fourth stage of the research component syllabus expressed particular dissatisfaction because they did not get an opportunity to work in the laboratory. As a result, we can say that indeed the traditional teaching approaches of medical programs are much more fruitful, although the fact that the student does not have sufficient knowledge of mathematical modelling and planning/conducting and administration of in silico studies is also a concern. It seems that the importance of modelling as a research strategy for biomedicine was not sufficiently described in the syllabi. Recommendations were made to teach and master theoretical modelling in the second and third level syllabi.

Keywords: syllabus, medicine, curriculum.

აქტიური სწავლა, LMS და სტუდენტების ჩართულობა, როგორც მრავალფეროვნების, თანასწორობისა და ინკლუზიის ხელშეწყობის ინსტრუმენტები

ნატალია სტაროსტინა

ასოცირებული პროფესორი, ოკლაჰომა-სითის უნივერსიტეტი, აშშ, nastarostina@okcu.edu

ჩემს მოხსენებაში განვიხილავ ტექნოლოგიების აქტიური გამოყენების დადებით გავლენას ისტორიის კურსების სწავლებაში.

ოკლაჰომა-სითის უნივერსიტეტში ძირითადი ღირებულებებია მრავალფეროვნება, ინკლუზია და თანასწორობა; უნივერსიტეტი ცნობილია ოკლაჰომას შტატში მრავალფეროვნებისადმი ერთგულებით და იზიდავს რასობრივი, ეთნიკური და სექსუალური უმცირესობების წევრებს.

ჩემი d21 კურსის ვებსაიტები გვთავაზობენ დეტალურ Powerpoint-ებს სურათებით, ფოტოებით და ხელოვნების ნიმუშებით, რომლებიც მოიცავენ დავალებებს, სადაც სტუდენტებს ევალებათ, შეისწავლონ ციფრული ისტორიის მდიდარი სამყარო (კონგრესის ბიბლიოთეკა, ეროვნული არქივი, პოლ ჰალსალის წყაროები და ა.შ.). მე ვქმნი ყოველკვირულ აქტივობებს d21-ზე, რომელთა შესრულებისას სტუდენტები საკუთარ გამოცდილებას უკავშირებენ შესასწავლ მასალებს. ციფრული რესურსებისთვის ჩემი კურსების გახსნა ხელს უწყობს სტუდენტების კრეატიულობას, რადგან ისინი ავითარებენ მკვლევრის, წამყვანის და გუნდის წევრის უნარებს. ვინაიდან ციფრული სფერო იქცა უმცირესობათა ხმების პლატფორმად, რომლებიც ტრადიციულად ნაკლებად არიან წარმოდგენილი ისტორიულ ნარატივში, ციფრული რესურსების აქტიური ინტეგრაცია საშუალებას აძლევს სტუდენტებს დააფასონ საკუთარი კულტურული მემკვიდრეობა და გააძლიერონ თავიანთი ხმა, როგორც მოქალაქეებმა და თანასწორობის დამცველებმა. გრძელვადიან პერსპექტივაში, ასეთი საკლასო დისკუსიები ეხმარება მოსწავლეებს განივითარონ თანაგრძნობა, ისწავლონ როგორ მოუსმინონ სხვა თემის წევრებს და შექმნან დიალოგი კლასში. ასევე ვცდილობ ჩემს კლასში გამონაკლისების მქონე სტუდენტების სრულყოფილად ჩართვას.

ჩემი კურსები საკლასო ოთახში უნივერსალური სწავლების დიზაინის (ULD) ღირებულებების მიხედვით რომ იყოს აგებული, კურსებში მრავალი დონის მხარდაჭერას ვთავაზობ სტუდენტებს, რომლებიც ნებაყოფლობით არ არიან აღრიცხულნი განსაკუთრებული საჭიროებების პირებად, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, წარმატებით ასრულებენ ჩემს კურსებს.

საკვანძო სიტყვები: ისტორია, უმცირესობები, ULD.

Active Learning, LMS and student engagement as tools to promote diversity, equity and inclusion

Natalia Starostina

Associate Professor, *Oklahoma City University, USA*, nastarostina@okcu.edu

My presentation will analyze positive effects which an active integration of technology in my teaching of History courses has on the creation of learning communities in my classroom.

In our university, the core values are Diversity, Inclusion and Equity, and, traditionally, our University attracts the members of racial, ethnic, and sexual minorities as our University is well known in the state of Oklahoma for its deep commitment to diversity. My d2l course websites offer detailed powerpoints with images, photos, and art works and include assignments which ask students to explore the rich world of digital history (The Library of Congress' American Memory, the National Archives, Paul Halsall's Sourcebooks, etc.). I create weekly activities on d2l on which students reflect on what they are learning by connecting it with their own experience. Opening up my courses to the digital resources encourages students' creativity as they build their skills of researchers, presenters, and team players.

As the digital realm has become a platform for voices of minorities traditionally underrepresented in a historical narrative, the active integration of digital resources allows students to appreciate their own cultural heritage and to strengthen their voice as a citizen and advocate for equality. In the long run, such classroom discussions help students to develop empathy, to learn how to listen to the members of other communities and to create a dialogue in the classroom. I also strive to full inclusion of students with exceptionalities in my classroom. To build my courses according to the values of Universal Learning Design in my classroom, my courses offer many levels of support for students who have not documented their disabilities but who, nonetheless, succeed in my courses because of my commitment to ULD.

Keywords: history classes, minorities, ULD.

მულტიმედია ქართული მუსიკა და ელექტრონული სწავლება

გვანცა ღვინჯილია

ასოცირებული პროფესორი, ვანო სარაჯიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია, საქართველო, gvantsa.ghvinjilia@tsc.edu.ge

ონლაინ სწავლების ინოვაციური მეთოდების, ტექნოლოგიური სიახლეების დანერგვის, სტუდენტებისა და ლექტორებისთვის სპეციალური ტრენინგის ჩატარების აუცილებლობის საკითხების განხილვის პარალელურად არანაკლებ მნიშვნელოვანია სასწავლო პროგრამის შინაარსის გადახედვა და განახლება. თავად სასწავლო კურსის პროგრამებიც უნდა შეესაბამებოდეს 21-ე საუკუნის ეპოქალურ გამოწვევებს. ვფიქრობ, სამომავლოდ ძალზე ეფექტური იქნება თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის თეორიული საგნების შინაარსის შეცვლა, პირველ რიგში, მუსიკის ისტორიის კურსის სილაბუსში მულტიმედია ქანრების ჩართვით. რატომ არის ეს ასე მნიშვნელოვანი სწავლა/სწავლების პროცესისთვის?

1. Covid 19-ის პანდემია უდიდესი გამოწვევა იყო უმაღლესი სახელოვნებო სასწავლებლებისთვის, მათ შორის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიისთვისაც, რადგან ანსამბლის, ორკესტრის და გუნდის სრულფასოვანი რეპეტიციების ონლაინ რეჟიმში ჩატარება შეუძლებელი აღმოჩნდა. საგანმანათლებლო პროცესის ხარვეზების კომპენსირების მიზნით, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიამ აქტიურად გამოიყენა საგანგებო დისტანციური სწავლების ფუნდამენტური კომპონენტი - „ლაივ სტრიმინგის“ შესაძლებლობები (ვიდეო და აუდიო რესურსები შემდეგი პლატფორმების მეშვეობით: YouTube Live, ZOOM და Google Hangouts). თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიისთვის საგანგებო დისტანციური სწავლება, ზოგადი განათლებისა და ინტელექტის ამაღლების კუთხით, სწორედ „ლაივ სტრიმინგის“ შესაძლებლობის წყალობით აღმოჩნდა ძალიან ეფექტური. ასეთ პირობებში, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის სასწავლო პროცესის განახლების კიდევ ერთი შესაძლებლობა სტუდენტისთვის მულტიმედია მუსიკალური ქანრის ნიმუშების შეთავაზებას უკავშირდება.

2. მულტიმედია ჰიბრიდული მუსიკალური ქანრები არსებითად ინტერაქციული, ინფორმაციული და თანამედროვე ეპოქის გამოწვევების რელევანტურია. მუსიკალური მულტიმედია ჰიბრიდული ქანრების სწავლება ხელს შეუწყობს სტუდენტის აზროვნების შეცვლას და დაეხმარება მათ უკეთ მოერგონ ციფრულ რეალობას მომავალში. მაგალითად, ამ ტიპის ქართული მულტიმედია ქანრის ნიმუშებს წარმოადგენს კომპოზიტორ ეკა ჭაბაძის მულტიმედია ჰიბრიდული კომპოზიციები, რომელთა ნაწილი ციფრული რეალობისთვისაა დაწერილი. ამ ტიპის სახელოვნებო ნიმუში სტუდენტს უნიკალურ ინტერაქციულ გამოცდილებას შესძენს.

3. სასწავლო პროგრამის გამდიდრება მულტიმედია და ჰიბრიდული ქანრებით სტუდენტს მისცემს შესაძლებლობას სამომავლოდ უკეთ აღიქვას ჩვენი რეალობისგან განსხვავებული ციფრული რეალობა კომპიუტერული სიმულაციის საშუალებით, რაც ვირტუალური რეალობის მომავალია. კროსდისციპლინური შინაარსის გამო, ჰიბრიდული მულტიმედია ქანრები სტუდენტს გაამდიდრებს არა იმდენად ვერბალური, რამდენადაც არავერბალური ცოდნით, რაც არაცნობიერ გავლენას მოახდენს ვირტუალურ რეალობაში მათი უკეთ ადაპტირებისთვის სამომავლოდ.

ამრიგად, როდესაც ვსაუბრობთ ონლაინ სწავლების სამომავლო პერსპექტივებზე და ვირტუალური რეალობის ათვისების გზებზე თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში ან თუნდაც სხვა სახელოვნებო უმაღლეს სასწავლებელში, სტუდენტის ცოდნის გამდიდრებას ხელს შეუწყობს არა მხოლოდ დახვეწილი ოპერაციული სისტემების ფლობა, ვირტუალური ვიზიტები მუზეუმებში თუ ისტორიის მნიშვნელოვან ადგილებში, არამედ მულტიმედია ციფრული პროდუქტების სასწავლო პროცესში დანერგვა. ასე, მაგალითად, აუცილებელია თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის კურსის პროგრამა გაფართოვდეს მუსიკალური მულტიმედია ქანრებით.

საკვანძო სიტყვები: მულტიმედია, ონლაინ სწავლება, ქართული მუსიკა.

Multimedia Georgian music and E-learning

Gvantsa Ghvinjilia

Associate Professor, Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire, Georgia, gvantsa.ghvinjilia@tsc.edu.ge

When the subject of discussion is innovative methods of online teaching and the need of technological innovations or special training for both students and lecturers, it is no less important to review and update the content of the study program. The Course Programs themselves should also correspond to the new epochal challenges. We think that in the future it will be most effective to change the content of the theoretical subjects of Tbilisi State Conservatoire by including multimedia genres in the syllabus of the Music History *Course Program*.

Why is it so important for the studying/learning process?

1. The Covid 19 pandemic turned out to be the biggest challenge for art higher education institutions, including Tbilisi State Conservatoire, because it was impossible to hold ensemble, orchestra, and choir rehearsals online. To compensate for the shortcomings of the educational process, the Conservatoire actively used the fundamental component of distance learning - live streaming tools (video and audio resources through the following platforms: YouTube Live, ZOOM, and Google Hangouts). It is thanks to these live streams that Emergency Remote Teaching has proved to be very effective for Tbilisi State Conservatoire in terms of general education and raising intelligence. In such conditions, the guarantor of the renewal of the educational process in Tbilisi State Conservatoire is the offer to the student of multimedia musical compositions;

2. Multi-media hybrid musical genres are inherently interactive, informative, and relevant to the challenges of the modern era. Teaching multimedia musical hybrid musical genres will help to change the way of thinking, which will help students to better adapt to digital reality in the future. For example, this kind of Georgian multimedia genre is Eka Chabashvili's multimedia hybrid compositions, part of which is written for digital reality. This kind of artwork provides the student with a unique interactive experience.

3. Incorporating multimedia and hybrid genres into the learning process will allow the student to experience a reality different from the one we live in through a computer-generated simulation, which is the future of virtual reality. Hybrid multimedia genres, due to the cross-disciplinary content, will give the student not so much verbal as non-verbal knowledge, this will have an unconscious influence for better adaptation in virtual reality in the future.

Thus, when we talk about the future implementation of online learning and the advancements of virtual reality in the educational process of Tbilisi State Conservatoire or other art higher education institutions, not only virtual visits to museums or important places of history or a sophisticated enterprise solution gives a chance to enrich knowledge in educational purposes, but also the offer of such digital products, for example, the Multimedia musical genres must be added to Music History *Course Program at Tbilisi State Conservatoire*.

Keywords: multimedia, online learning, Georgian music.

ციფრული განათლება - განათლების სექტორის ციფრული ტრანსფორმაციის გამოწვევები საქართველოში*

გიორგი აბაშიძე

შოთა რუსთაველის ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო,
abashidzeqiorqi@outlook.com

ციფრული ტრანსფორმაცია ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პროცესია თანამედროვე ეკონომიკურ სისტემაში, რომელიც იწვევს ეკონომიკის ყველა სექტორის დიგიტალიზაციას და ციფრული ეკონომიკის ფორმირებას. ციფრულ გარემოში კრიტიკულად მნიშვნელოვანია გვერდის განათლების სისტემა, რომელსაც შეუძლია უზრუნველყოს თანამედროვე ციფრულ გამოწვევებს. ამასთან, მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ განათლების სისტემის ციფრული ტრანსფორმაციისთვის, არამედ მისი თავსებადობა თანამედროვე ციფრული შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან, რაც გულისხმობს ადამიანური კაპიტალის ფორმირებას შესაბამისი ციფრული უნარებით (მომავლის უნარები). ციფრული კომპეტენციის და უნარების ქონა ყველა სფეროში გახდა აუცილებელი და შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ის ისეთივე ძირითადი და მნიშვნელოვანია, როგორც კითხვის, წერისა და არითმეტიკის უნარები. 2025 წლისთვის, მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის მიხედვით, ევროკავშირის ქვეყნებში დაახლოებით 85 მილიონი სამუშაო ადგილი გადაეცემა ადამიანებიდან რობოტებზე, ხოლო ამავე დროს შეიქმნება 97 მილიონი ახალი სამუშაო ადგილი, რომელიც მოითხოვს ადამიანის აქტიურ მონაწილეობას (World Economic Forum, 2020).

მოცემული ფაქტორების გათვალისწინებით, წინამდებარე ნაშრომში განხილულია ციფრული ეკონომიკისა და ციფრული განათლების ცნებები. ფასდება საქართველოში არსებული მდგომარეობა და ამ მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯები. სამუშაოს ფარგლებში ჩატარებული კვლევის საფუძველზე ფასდება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დიგიტალიზაციის მნიშვნელობა შრომის ბაზრისა და მთლიანად ეკონომიკის ციფრული ტრანსფორმაციის პროცესში. კვლევა ჩატარდა რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მეთოდებით. კვლევის პირველი ნაწილი აღწერილი ხასიათისაა. გამოიყენება სტატისტიკური მონაცემების შეგროვების, დაჯგუფების, ანალიზისა და სინთეზის მეთოდები. შესწავლილი იქნა მსოფლიო ლიტერატურა ციფრული ეკონომიკის მიმართულების შესახებ და მომზადდა მისი შინაარსის ანალიზი. კვლევის საფუძველზე შეგვიძლია ვთქვათ, რომ დღეს შეუძლებელია შრომის ბაზრის ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა საჭირო უნარებითა და ცოდნით კლასიკური სწავლების მეთოდების გამოყენებით. სწავლების კლასიკური მეთოდი უნდა შეიცვალოს ტექნოლოგიებით გაძლიერებული სწავლებით (TEL). ამ მხრივ, საქართველოში არაერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადაიდგმება, მაგრამ ეს არ არის საკმარისი და არ ეხმარება სწრაფად ცვალებად ციფრულ გარემოს.

საკვანძო სიტყვები: ციფრული ეკონომიკა; ინდუსტრია 4.0; საზოგადოება 5.0; ციფრული განათლება.

*ეს ნაშრომი განხორციელდა საქართველოს შოთა რუსთაველის ეროვნული ფონდის (SRNSFG) მხარდაჭერით [გრანტის ნომერი MR-21-224]

Digital education - challenges of digital transformation of the educational sector in Georgia*

Giorgi Abashidze

Batumi Shota Rustaveli State University, Batumi, Georgia, abashidzegiorgi@outlook.com

Digital transformation is one of the most important processes in the modern economic system, which leads to the digitization of all sectors of the economy and the formation of a digital economy. In a digital environment, it is critically important to have an education system that can respond to modern digital challenges. At the same time, it is important not only for the digital transformation of the education system but also for its compatibility with the requirements of the modern digital labor market, which implies the formation of human capital with appropriate digital skills (future skills). Having digital competence and skills has become essential in all fields, and we can say that it is as basic and important as reading, writing, and arithmetic skills. By 2025, according to the World Economic Forum, approximately 85 million jobs in the EU countries will be transferred from humans to robots, while at the same time, 97 million new jobs will be created that require active human involvement (World Economic Forum, 2020).

Considering the given factors, the concepts of the digital economy and digital education are discussed in this paper. The current situation in Georgia and the steps taken in this direction are being evaluated. Based on the research conducted within the scope of the work, the importance of the digitization of higher educational institutions in the process of digital transformation of the labour market and the economy as a whole is evaluated. The research was carried out using quantitative and qualitative methods. The first part of the research is descriptive. Statistical data collection, grouping, analysis, and synthesis methods are used. World-wide literature on the direction of the digital economy was studied, and its content analysis was prepared. Based on the research, we can say that today it is impossible to provide the labour market with human resources with the necessary skills and knowledge using classical teaching methods. The classical method of teaching should be replaced by technology-enhanced teaching (TEL). In this regard, a number of important steps are being taken in Georgia, but these are not enough and don't respond to the rapidly changing digital environment.

Keywords: Digital economy; Industry 4.0; Society 5.0; Digital education.

* This work was supported by Shota Rustaveli National Foundation of Georgia (SRNSFG) [grant number MR-21-224]

სწორად შერჩეული სტრატეგიები – ეფექტური გზა უცხო ენის დაუფლების უნარების გასაუმჯობესებლად

ქრისტინე ჭოხონელიძე

ასოცირებული პროფესორი, ქუთაისის უნივერსიტეტი, საქართველო
kristine.tchokhanelidze@unik.edu.ge

ენის სწავლების თანამედროვე მეთოდოლოგია ვითარდება ძირითადი აქცენტით უფრო სწავლებაზე, ვიდრე შესწავლაზე. ენის სწავლების მეთოდები ფართოდ იქნა გამოკვლეული, თუმცა შედარებით ნაკლები გაკეთდა, რაც დაეხმარებოდა შემსწავლელებს გააცნობიერონ, თუ როგორ უნდა შეარჩიონ ინდივიდუალურად მორგებული მეთოდები ენის ეფექტურად შესასწავლად. არსებობს უამრავი სახელმძღვანელო და კვლევითი ნაშრომი „როგორ ვასწავლოთ“, მაგრამ არც თუ ისე ბევრი „როგორ ვისწავლოთ“ არსებითი, კონსტრუქციული და პრაქტიკული რჩევა.

ყოველი ახალი კვლევა უნდა ეფუძნებოდეს წინა კვლევების გულდასმით შესწავლას. რამდენიმე მნიშვნელოვანი ნაშრომის შესწავლის შედეგად დადგინდა, რომ ენის შესწავლის სტრატეგიების (შემდეგში LLS) ყველაზე ვრცელი ტაქსონომია შემუშავებული იქნა რებეკა ოქსფორდის მიერ (Oxford, R. (1990) *Language Learning Strategies: What every teacher should know*. Heinle & Heinle). ოქსფორდმა დაყო LLS ორ ძირითად კატეგორიად - პირდაპირი და არაპირდაპირი სტრატეგიები, რომლებიც ასევე იყოფა ექვს კლასად: მეტაკოგნიტური, ეფექტური, სოციალური, კოგნიტური, მეხსიერების და კომპენსაციის სტრატეგიები.

რეალური პრობლემის გამოსავლენად შემუშავდა გეგმა საკითხის გამოსაკვლევად უნივერსიტეტის სტუდენტებისთვის სპეციალურად შემუშავებული კითხვარის მონაცემების გაანალიზების საფუძველზე. კითხვარი ეფუძნება LLS-ების ზემოხსენებულ ტაქსონომიას. კვლევის შედეგები სავარაუდოდ გამოავლენს სტუდენტების საჭიროებებს ამ კუთხით და მოგვცემს შესაძლებლობას შემუშავდეს გზები, რაც, თავის მხრივ, დაეხმარება შემსწავლელებს გამოვლენილი სირთულეების დაძლევაში.

ამრიგად, ნაშრომის მიზანია აჩვენოს ენის შესწავლის სტრატეგიების პოტენციური როლი უცხო ენის ათვისების პროცესში და წარმოადგინოს კვლევა, რომელიც უნდა განხორციელდეს სხვადასხვა კურსის ინგლისური ფილოლოგიის სტუდენტების მონაწილეობით აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. მიღებული შედეგები, შესაბამისად, აჩვენებს საკითხის შემდგომი თეორიული შესწავლის მიმართულებას.

საკვანძო სიტყვები: ენის შესწავლის სტრატეგიები, სწავლის სირთულეები, მეორე ენის ათვისება.

Accurately tailored strategies – an effective way to improve L2 skills

Kristine Tchokhonelidze

Associate Professor, Kutaisi University, Georgia kristine.tchokhonelidze@unik.edu.ge

Modern methodology of language teaching develops with the main focus on teaching rather than learning. Teaching methods have been widely studied, however, relatively less has been done to help students realize how to find out individually tailored ways to learn a language effectively. There are a lot of “how to teach” handbooks, and research papers, but not many “how to learn” ones to provide substantial, constructive, and practical advice.

Every new research should be based on a careful study of previous ones. After looking at some important recent papers, it has been concluded that the most inclusive taxonomy of language learning strategies (later referred to as LLSs) is the one provided by Oxford (*Oxford, R. (1990) Language Learning Strategies: What every teacher should know. Heinle & Heinle*). Oxford divided LLSs into two main categories – direct and indirect strategies which are also subdivided into six classes: metacognitive, effective, social, cognitive, memory and compensation learning strategies.

In order to identify the real problem, I have decided to explore the issue by analyzing the data of a specially-designed questionnaire for my university students. The questionnaire is based on the above-mentioned taxonomy of LLSs. The results of the case study are expected to reveal the students’ needs in this respect. It will later give the opportunity to find ways to help students overcome the identified difficulties.

Thus, the paper does not aim at arguing about the importance of teaching methods, but it will modestly try to show the potential role of language learning methods in the process of second language acquisition and describe the case study to be conducted involving English language students of different years at Akaki Tsereteli State University. The obtained results will consequently show the direction for further theoretical study.

Keywords: learning strategies, learning difficulties, second language acquisition.

მეცნიერებისა და ბიზნესის თანამშრომლობის აქტუალობის შესახებ საქართველოში

მარინე ხუბუა

ასოცირებული პროფესორი, ბიზნესისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, სოხუმის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი, საქართველო, marinekhubua@gmail.com

მაია აღაია

ასისტენტ პროფესორი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, სოხუმის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი, საქართველო, mayaaghaia@yahoo.com

უდაო ფაქტია, რომ 21-ე საუკუნეში მეცნიერებისა და ბიზნესის თანამშრომლობა თანამედროვე საზოგადოების განვითარების ეფექტური და ინოვაციური საშუალებაა. ამ კუთხით, ქართულ სამეცნიერო სივრცეში საფუძველი ეყრება მეცნიერებისა და ბიზნესის სფეროებს შორის აქტიური თანამშრომლობისა და ურთიერთობის გაძლიერებას. აქედან გამომდინარე, საჭიროა დამატებითი ძალისხმევა ბიზნესისა და მეცნიერების საერთო მიზნებისა და ინტერესების მოსაძებნად, რათა დაინერგოს წამახალისებელი მექანიზმები, რომლებიც ხელს შეუწყობს მეცნიერებასა და ბიზნესს შორის თანამშრომლობითი კომუნიკაციის განვითარებასა და გაღრმავებას. მეცნიერებასა და ბიზნესს შორის კარგი თანამშრომლობის დამყარება ნიშნავს ქვეყნის სწრაფ და უკეთეს განვითარებას. ეკონომიკის წინსვლა ეფუძნება თანამედროვე ტექნოლოგიებსა და ინოვაციებს, საერთაშორისო სტანდარტებისა და მოთხოვნების დაკმაყოფილებას და ადამიანური რესურსების უფრო პროდუქტიულ და ეფექტურ გამოყენებას. კარგი თანამშრომლობის, კონსტრუქციული დიალოგისა და გუნდური გაერთიანების საფუძველზე მეცნიერებასა და საქმიან ადამიანებს შეეძლება ერთმანეთს გაუზიარონ თავიანთი იდეები, შეხედულებები და მიიღონ ერთობლივი გადაწყვეტილებები. შესაბამისად, ეს ყოველივე დასაბამს მისცემს კვლევის ახალ მიდგომებს და გააფართოებს ინოვაციების დანერგვის სფეროს. აღსანიშნავია, რომ ევროკავშირის დაძმობილების პროექტმა დაიწყო პროექტების განხორციელება, რომლებიც მიმართულია საქართველოში მეცნიერებისა და ბიზნესის დაახლოებაზე.

ჩვენი კვლევის მიზანს წარმოადგენდა იმ ლიტერატურის შესწავლა, სადაც საუბარი იყო მსოფლიოს სხვადასხვა უნივერსიტეტების მეცნიერებისა და ბიზნესის თანამშრომლობის გამოცდილებაზე, მიღებული თეორიული მასალის გაანალიზება და მის პრაქტიკაში აქტიურად დანერგვა.

ჩვენ მიერ შესწავლილი თეორიული მასალის ანალიზის საფუძველზე მივედით დასკვნამდე, რომ მსოფლიოს უნივერსიტეტების უმეტესობაში ბიზნესი ჩართულია საგანმანათლებლო პროგრამის განახლებაში, მოდერნიზაციაში და მოდიფიკაციაში. იგი ასევე ახორციელებს ერთობლივ აქტივობებს, როგორცაა: ტრენინგები, კვლევები და სხვადასხვა დანიშნულების პროექტები.

ჩვენი სტატია განიხილავს მეცნიერებასა და ბიზნესს შორის ეფექტური თანამშრომლობის სისტემის ჩამოყალიბების აუცილებლობას, რადგან მიგვაჩნია, რომ ისინი მნიშვნელოვან და გადამწყვეტ როლს ასრულებენ ჩვენი ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ ტრანსფორმაციაში. ჩვენი ბიზნესმენებისა და მეცნიერებისთვის გარკვეულ გამოწვევას წარმოადგენს უფრო მჭიდრო და ორმხრივი თანამშრომლობის უპირატესობის აღიარება. ეს წარმოადგენს დიდ შესაძლებლობას ჩვენი მეცნიერებისთვის იმუშაონ სხვადასხვა ორგანიზაციებთან, რათა დასახონ ახალი პერსპექტივები და გაზარდონ თავიანთი სამეცნიერო პოტენციალი, რადგან ეს ყოველივე ნამდვილად ხელს შეუწყობს მათ ინტეგრაციას საერთაშორისო სამეცნიერო სივრცეში. ქართველი მეცნიერები ბიზნესმენებთან თანამშრომლობით შეძლებენ თავიანთი სამეცნიერო კვლევების კომერციალიზაციას.

საკვანძო სიტყვები: მეცნიერება, სტრატეგიული კომუნიკაცია და პარტნიორობა, ინოვაციური კვლევები და მათი კომერციალიზაცია.

On the relevance of science and business collaboration in Georgia

Marine Khubua

Associate Professor, Faculty of Business and Social Sciences, Sokhumi State University, Georgia, marinekhubua@gmail.com

Maia Aghaia

Assistant Professor, Faculty of Humanities, Sokhumi State University, Georgia, mayaaghaia@yahoo.com

It is an undeniable fact that in the 21st century, collaboration between science and business is an effective and innovative means of development of modern society. In this regard, the foundation for active collaboration and strengthening relationship between the fields of science and business is being laid in the Georgian scientific space. Therefore, additional efforts are needed to find the common goals and interests of business and science in order to implement incentive mechanisms that will contribute to the developing and deepening collaborative communication between science and business. The establishment of good collaboration between science and business itself means a faster and better development of the country. The advancement of economy is based on modern technologies and innovations, meeting international standards and requirements and more productive and efficient use of human resources. Through good collaboration, constructive dialogs and teaming up scientists and business people will be able to share their ideas, views and make mutual decisions. Accordingly, it will lead to new approaches to research and it will expand the scope of introducing innovation. It is noteworthy to mention that the European Union Twinning Project has started to implement projects that focus on bringing science and business closer in Georgia.

The purpose of our research was to study the literature that talked about the experience of scientists and business cooperation of various universities in the world, and to analyze obtained theoretical material and actively implement it in our practice. Based on the analysis of the theoretical material we had studied, we came to the conclusions that in most universities around the world, business is involved in updating, modernizing and modifying the educational program. It also carries out some joint activities such as: trainings, researches and projects of various purposes. Our article discusses the necessity of establishing an effective system of collaboration between science and business, because we do believe that they play an important and crucial role in the socio-economic transformation of our country. It is a challenge for our business people and scientists to acknowledge the benefits of their closer and mutual collaboration. It is a great opportunity for our scientists to work with different organizations in order to set new perspectives and increase their scientific potential as it will definitely facilitate and promote their integration into international scientific space. Through their collaboration with business people Georgian scientists will be able to commercialize their scientific research.

Keywords: science, strategic communication and partnership, innovative research and their commercialization.

მოსახლეობის ფინანსური განათლების შეფასება საქართველოში

მერაბ ვანიშვილი

პროფესორი, ბიზნეს ტექნოლოგიების ფაკულტეტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი,
საქართველო, merabvanishvili@yahoo.com

სტატიაში უახლეს ლიტერატურულ წყაროებსა და მდიდარ ფაქტობრივ მასალებზე დაყრდნობით, თანმიმდევრულად არის შეფასებული მოსახლეობის ფინანსური განათლება და ჩართულობა საქართველოში. კვლევის მეთოდოლოგიური საფუძველია ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის/ფინანსური განათლების საერთაშორისო ქსელის (OECD/INFE) მიერ შემუშავებული ფინანსური განათლებისა და ფინანსური ჩართულობის გაზომვის 2015 წლის სახელმძღვანელო.

სტატიაში განხილულია ფინანსური განათლების ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხები, როგორცაა ძირითადი ფინანსური ცნებების ცოდნა და რეალურ ცხოვრებაში გამოყენების უნარი, პირადი და შინამეურნეობის ფინანსების მართვა, ფინანსური მიზნების დასახვა და მათ მისაღწევად კონკრეტული ნაბიჯების გადადგმა, დაზოგვა და ბიუჯეტირება, ფინანსური მოულოდნელობებისა და საპენსიო ასაკისთვის მზაობა, სესხება და ვალის მართვა, ფინანსური პროდუქტების ცნობადობა და გამოყენება და სხვა. კვლევის ფარგლებში, OECD/INFE-ს კითხვარს დაემატა რამდენიმე შეკითხვა ფინანსური პროდუქტებით სარგებლობის და შინამეურნეობების ვალის ტვირთის შესახებ, მოსახლეობის ფინანსური ჩართულობის მიახლოებითი დონის უკეთ განსასაზღვრად.

რესპონდენტებს შესაძლებლობა მიეცათ შეეფასებინათ ქვეყანაში ფინანსური განათლების დონე და ამ მიზნით დადგენილიყო პირობითი ქულები. ფინანსური განათლება არის ფინანსური ცოდნის, ფინანსური ქცევისა და ფინანსური დამოკიდებულების ერთობლიობა. ეს კომპონენტები ცალ-ცალკე იქნა შესწავლილი და თითოეულს ინდივიდუალური ქულა მიენიჭა. ფინანსური ცოდნის დონე შეფასდა ტესტირების 7 საკვანძო კითხვაზე პასუხების საფუძველზე, სადაც თითოეულ სწორ პასუხს ენიჭება 1 ქულა. ფინანსური ქცევის დონე შეფასდა 9 კითხვით, რომელიც დაკავშირებულია ქცევასთან და ამ კითხვებზე პასუხებთან. ფინანსური დამოკიდებულება შეფასდა 5-ბალიანი სკალით სამ რეგლამენტში მოცემული პასუხების საშუალო მაჩვენებლის მიხედვით. ამასთან, რესპონდენტებმა შეაფასეს თავიანთი დამოკიდებულება (ანუ რამდენად ეთანხმებიან გარკვეულ დებულებას) 1-დან (სრულად ვეთანხმები) 5-მდე (სრულიად არ ვეთანხმები) ქულით.

ფინანსური განათლების საერთო დონე მიიღება სამი ინდივიდუალური ქულის დაჯამებით [ცოდნა (7), ქცევა (9) და დამოკიდებულება (5)]. შესაბამისად, ფინანსური განათლების საერთო ქულა შეიძლება იყოს ნებისმიერი მნიშვნელობის 1-დან 21-მდე. შეიძლება იყოს 100-მდე ქულა და გამრავლებული 100/21-ზე.

კვლევის შედეგების მიხედვით, საქართველოს მოსახლეობის ფინანსური განათლების საერთო მაჩვენებელი 21-ბალიან სკალაზე 12,3 ქულაა, ხოლო 100-ბალიანზე 58,8 ქულა.

ჩატარებული კვლევის ფარგლებში მიღებული შედეგები ხაზს უსვამს შემდეგს: მოსახლეობის სხვადასხვა სეგმენტის ფინანსური განათლების დონე არათანაბარია; მნიშვნელოვანია მოსახლეობის ფინანსური ცოდნის გაღრმავება; ფინანსურ განათლებასთან ერთად, ყურადღება ფინანსურ ქცევებსაც უნდა დაეთმოს; ერთ-ერთ პრიორიტეტად ქვეყანაში გავრცელებული ფინანსური დამოკიდებულებების პოზიტიურად ცვლილება იკვეთება; ფინანსური განათლების გავრცელების საქმეში მნიშვნელოვანია განსაკუთრებული ყურადღება ფინანსური მიზნების სარგებლიანობას დაეთმოს; ფინანსური განათლების გავრცელების კუთხით რეკომენდებულია როგორც შემეცნებითი ტელე-გადაცემებისა და ვებ-გვერდების, ისე საგანმანათლებლო-შემახსენებელი ტექსტური შეტყობინებებისა და საგაზეთო სტატიების განვითარება.

საკვანძო სიტყვები: ფინანსური განათლება, ფინანსური ქცევა, ფინანსური დამოკიდებულება, ფინანსური მიზნები, სესხების არხები, ვალის ტვირთი.

Assessment of population's financial education in Georgia

Merab Vanishvili

*Professor, Faculty of Business Technologies, Georgian Technical University, Georgia,
merabvanishvili@yahoo.com*

Based on the latest literary sources and rich factual material in the article, the financial education and involvement of the population is gradually assessed in Georgia. The methodological basis for the research is the 2015 manual of Financial Education and Financial Engagement Measurement developed by the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD/INFE).

The article discusses important issues of financial education such as the knowledge of basic financial concepts and the ability to use real life, managing personal and household finance, setting financial goals and making them specific steps for achieving, saving and budgeting, financial uncertainties and pension age, willingness to borrow and debt management, awareness of financial products and use and more. Within the scope of research, OECD/INFE question was added to the question of the use of financial products and household debt, to determine the approximate level of financial engagement of the population.

Respondents have made it possible to evaluate the level of financial education in the country. Financial education is a combination of financial knowledge, financial behaviours and financial attitudes. These components were studied separately. The level of financial knowledge was evaluated on a 7-point scale based on the answers to 7 key questions to be tested, where each correct answer is given 1 point. The financial performance level was evaluated by the answers to 9 questions related to the behaviour. Financial attitudes were evaluated on a 5-point scales in accordance with the average indicator of the answers given in the three regulations. In this case, the respondents assessed their dependence (i.e., how much they agree with a certain provision) from 1 (fully agree) to 5 (fully disagree) points.

The overall level of financial education is obtained by summing the three individual scores [knowledge (7), behaviour (9) and attitudes (5)]. Therefore, the total financial education score can be any value between 1 and 21. Can be up to 100 points and multiplied by 100/21.

According to the results of the research, the overall indicator of financial education of the population of Georgia is 12.3 points on a 21-point scale, and 58.8 points on a 100-point scale.

The results obtained within the conducted research emphasize the following: the level of financial education of different segments of the population is uneven; it is important to improve the financial knowledge of the population. Along with financial education, attention should also be paid to financial behaviours. One of the priorities is a positive change in financial attitudes spread in the country. In spreading financial education, it is important to pay special attention to the usefulness of financial goals. In terms of spreading financial education, it is recommended to develop cognitive TV programs and web pages, as well as educational and informative text messages and newspaper articles.

Keywords: financial education, financial behaviour, financial dependence, financial goals, channels loans, debt burden.

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“,
Publishing House “**UNIVERSAL**”

თბილისი, 0186, ა. პოლიტოვსკაიას №4. ☎: 5(99) 17 22 30; 5(99) 33 52 02
4, A. Politkovskaia st., 0186, Tbilisi, Georgia
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

